

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

OOST EN WEST

Abonnementsprijs per jaar:
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:
Per vakje . . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Een wensch van velen vervuld. — Hollandsch-Javaansche Scholen. — Uit de Oost-Indische Mail. — Feuilleton. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Lees-tafel. — Mededeelingen. — Officieele Berichten.

Een Wensch van velen vervuld.

Het mooie boek: **Door Duisternis tot Licht** (gedachten over en voor het Javaansche volk van wijlen Raden Adjeng Kartini), waarvan de verschijning in Juni 1911 door ons met zooveel vreugde werd begroet, maakte dadelijk zooveel opgang, dat reeds in enkele maanden de geheele oplaat uitverkocht was.

De toen door velen gekoesterde wensch, dat er spoedig een tweede druk van zou verschijnen, is onlangs door de N. V. Electr. Drukkerij „Luctor et Emergo” vervuld.

Dit verheugt ons te meer, daar het nu door den aanmerkelijk verminderden prijs van f 2.40 voor een ingenaaid en f 2.90 voor een gebonden exemplaar ook binnen het bereik van meerderen valt.

Waar alle dagbladen en tijdschriften, zoowel hier als in Indië, met ons eenstemmig waren in lof over dit werk, lijkt het ons overbodig daarop nogmaals terug te komen.

„Goede wijn behoeft geen krans”.

Hollandsch-Javaansche Scholen.

Op initiatief van Prins Noto di Rodjo werd onlangs te Djokjakarta een bijeenkomst gehouden, welke bezocht werd door een vijftiental heeren, Europeesche ingezetenen van Djokja en omstreken, alsmede door eenige leden van Boedi-Oetomo. Nadat de Prins de bijeenkomst geopend had, de aanwezigen welkom geheeten en hun voor hunne belangstelling dank had gezegd, gaf hij het woord aan Mas Boediardjo, die o.m. zeide:

Mijne Heeren!

Het is mij een groot genoegen u op verzoek van Prins Noto di Rodjo op de hoogte te brengen van het doel en streven der vereeniging Boedi-Oetomo. Ik geloof, dat ik dit het best zal doen, door u de artikelen 2 en 3 der Statuten voor te lezen.

Artikel 2: Het streven is: mede te werken tot de harmonische ontwikkeling van land en volk van Java en Madoera.

Artikel 3: Daartoe zal zij, naarmate van haar krachten, alle geoorloofde middelen aanwenden en aan gelijk gerichte pogingen van anderen steun verleen.

In het bijzonder zal worden gelet op:

a. de belangen van het onderwijs in den meest algemeenen zin.

Het tegenwoordig Hoofdbestuur van B. O. is van meening, dat het zich voorloopig aan het onder a genoemde zal houden, daar onderwijs het krachtigste middel is tot opheffing van een volksbestaan.

Wat wenscht B. O. nu?

Twee dingen.

1e. Hollandsch-Javaansche scholen, waar alle kinderen, die daarvoor den noodigen aanleg hebben, toegang krijgen, hetzij om het z.g.n. klein-amtbe-naars-examen te kunnen afleggen, dan wel te zijner tijd andere inrichtingen te kunnen bezoeken, bijv. K. W. S., B. A. S., Landbouwcursus, Veeartsen school, enz.

2e. een Studiefonds voor onbemiddelde leerlingen van goeden aanleg, die in Europa hun studien kunnen voortzetten.

Hoe de scholen ingericht moeten worden, is momenteel nog niet te zeggen. Ik voor mij geloof, dat ze uit 7 klassen zullen moeten bestaan, en dat hetzelfde programma gevolgd zal moeten worden als dat der Hollandsch-Chineesche scholen. De Regeering is genegen Inl. scholen, waar Hollandsch onderwijs gegeven wordt, te subsidiëren, mits ze aan zekere voorwaarden voldoen. Mij dunkt, dat B. O. van deze vrijgevigheid hoe eer hoe beter moet profiteren.

Het doel, waarvoor U, mijne Heeren, uitgenoodigd zijt deze bijeenkomst met Uwe tegenwoordigheid te vereeren, is ons den raad te geven, hoe wij in dezen moeten handelen, en ons zoo mogelijk financieel te steunen.

Hierop volgde een levendige bespreking.

Staaude de bijeenkomst werd besloten een vereeniging in het leven te roepen, genaamd „Hollandsch-Inlandsche scholen op neutralen grondslag”, tot welke vereen. allen als lid toetraden, waarna werd overgegaan tot verkiezing van een voorloopig bestuur. Dit is als volgt samengesteld: Pangeran Arjo Noto di Rodjo, president, W. A. Uiterlijk, Mas Boediardjo, A. J. P. Dom, J. F. C. Nieuwhuis, P. C. C. Wolter, J. J. Dom, R. M. P. Gondo Atmodjo, M. Ng. Soediro Oesodo, R. M. P. Broto Atmodjo en M. Ng. Dwidjo Séwojo, commissarissen. Het voorloopig bestuur is bezig de Statuten en Reglementen samen te stellen, waarna spoedig om erkenning als rechtspersoon zal worden verzoekt.

Op de jongste algemeene vergadering van Boedi-Oetomo te Djokja werd de jonge vereeniging door het bestuur gepropageerd, en traden er velen, ook niet-leden van B. O., als lid toe, zoodat het ledental thans 149 bedraagt.

Uit de O.-I. Mail.

Hoog bezoek. Naar het Bat. Nblad vernam zou 't flotteljevaartuig Edi 15 Maart j.l. van Tandjoeng Priok naar Sandakan vertrekken, waar het schip ter beschikking zou worden gesteld van den gouverneur van Britsch Noord-Borneo voor een bezoek aan Java. De Edi is ingericht voor het vervoeren van hooge passagiers. Aanvankelijk moet het voornemen bestaan hebben, dat de gouv.-generaal aan boord van dat schip een reis zou maken, eerst naar Balikpapan, en van daar naar Sandakan, maar van dat voornemen is thans afgezien.

Mr. Vissering, de president der Javasche Bank, die het Chineesche muntwezen zou reorganiseeren, keert weer naar Java terug. Zijn arbeid in China is tot rustiger tijden uitgesteld; als tenminste het nieuwe bewind de opdracht handhaaft.

De Java-Bode schrijft onder het hoofd: **Gele Journalistiek.**

„Ons werd toegezonden een nummer van The Hongkong Daily Press, van 29 Februari, waarin met rood — o omen — een hoofdartikel was aangehaald, dat wij met klimmende verbazing hebben gelezen.

Wij gaan voorbij den aanhef, waarin met veel algemeenheden evenveel onjuistheden worden neergeschreven over de positie der Chineezzen in Ned-Indië. Wil de redactie van The Hongkong Daily Press eens hier te Batavia of elders in ons Indië bij Chineezzen informereen naar de door het Nederlandsche en het Nederl-Indische bestuur aan velen dezer zeer op prijs gestelde inwoners toegekende rechtspositie, naar de waardering, die zij vinden en de behandeling, die hen aangedaan wordt, dan zou zij in staat zijn haar lezers in te lichten — indien zij dit wenscht!

Ons is het voldoende der redactie van 't Hongkongsche blad de zeer gemakkelijke te controleeren verzekering te geven, dat de Chineezzen in Indië onder de niet Europeanen zeer zeker niet de minst loyale onderdanen zijn. Dat wijst toch niet op de slechte behandeling, waarvan het blad gewaagt.

Het meest trof ons wel het volgende stukje, dat wij woordelijk vertalen:

„Nu hebben de zaken opnieuw een ernstigen keer genomen, als onmiddellijk gevolg van het dooden en verwonden van een aantal Chineezzen door de Nederlandsche politie te Soerabaja bij een poging om de feesten bij gelegenheid van het nieuwjaar en van de uitroeping der Chineesche republiek te onderdrukken.

Bijkens een telegram, door Chineezzen te Soerabaja gezonden aan de Kamer van Koophandel te Shanghai, vuurde de politie op een troep Chineezzen, doodde en wondde er tien en nam de anderen in massa gevangen. Gemeld wordt dat de nieuwe regenboogvlag was uitgestoken en door de Chineezzen werd gehuldigd als onderdeel van hun Nieuwjaarsfeesten; daarop volgde de aanval der politie.”

In dezen trant gaat het verhaal nog wat voort.

Die arme stakkerds van Chineezzen, die daar te Soerabaja om hun nieuwe vlag stonden te jubelen als honden doodgeschoten, als beesten in het hok geworpen!!

De Daily Press van Hongkong plaatst dit verhaal klakkeloos. Blijkbaar geloof zij grif, dat een koloniaal bestuur aldus optreedt tegenover menschen aan wie het vrijheid tot vestiging heeft verleend. Het geeft veel te denken, dat een Britsch orgaan het niet noodig oordeelt zulk een absurd verhaal nader te onderzoeken.....”

Solo en de Islam. Eenige jaren geleden werd in Solo een priester-college opgericht, waaromtrent de buitenwacht niet veel heeft vernomen.

Thans bericht men van Inlandsche zijde uit Solo aan De Locomotief, dat de Soenan een bevel heeft gegeven aan de voorname priaji's en dat die school ook een uiting is van oplevenden godsdienstzin dan wel van de lust om blijke te geven van godsdienstzin.

Het bevel aan de priaji's, boepati najoko en prinsen en aan de hadji's luidt, dat zij beslist elken Vrijdag naar de mesdjid moeten gaan voor hun sembajang, en wel met hunne echtgenooten. Verder zal de Soenan zelf den eersten Vrijdag van elken maand de mesdjid bezoeken met zijn garna pramesweri, en dan moeten ook de voorname priaji's aanwezig zijn. Arrest in de paseban zal het gevolg zijn van verzuim.

Dit bevel is zeker niet zonder beteekenis; de voorname heeren hebben dus een bevel noodig gehad, ze hebben de geloofsplichten blijkbaar niet al te zeer opgevolgd en moeten daaraan thans worden herinnerd.

Van verschillende zijden komen nu de teekenen van een opleving van godsdienstvertoon bij de in deze toonaangevende Mohammedanen en tezelfdertijd het bericht van de aankomst van den Arabischen godsdienstleeraar.

Het een zal wel in het verband staan met het andere, meent De Java-Bode.

De nieuwe koers. Van Inlandsche zijde werd aan De Java-Bode geschreven naar aanleiding der volgende advertentie:

JAVAAAN.

Assistent-wedono, diploma Landbouwschool Buitenzorg, goed Soendaneesch sprekend, zoekt plaatsing in het landelijke, liefst in West-Java.

„Dit is, voorzoover mij bekend, in een betrekkelijk kort tijdbestek, de tweede keer, dat een assistent-wedono, die oud-leerling is der Buitenzorgsche Landbouwschool, lotsverbetering verlangt door emplot in het landelijke te zoeken. Neemt men verder in aanmerking, dat de voorganger van dezen adverteerder-prijaji eveneens een Javaan was, dan kan ik geen andere conclusie maken dan dat de positie der assistent-wedono's en over het algemeen die der Inlandsche B.B.-ambtenaren zeker er niet beter op is geworden sedert eenige jaren geleden, toen al de zonen van adel er naar dongen.

Wil het B.B. zijn corps niet zien verlopen door overgang der beste krachten tot andere takken van dienst, dan wel tot het particuliere, dan dient het Gouvernement er wel degelijk voor te zorgen, dat ook op de belangen der jonge krachten gelet worde.”

De Valsche Munters. Naar aanleiding van 't feit, dat de politie een uitgebreide bende valsche munters, die zich bezig hielden met het vervaardigen en uitgeven van bankbiljetten van f 25, op 't spoor is gekomen, zijn vele Chineezzen en Inlanders gearresteerd, waaronder ook eenige Inlandsche onderwijzers van Zendingsscholen. Dat deze laatste er ook in betrokken zijn, is al heel treurig, merkt De Banier op. Maar buitengewoon laf was het van De Expres, daaruit aanleiding te nemen de Zending te bespotten.

Ernstige verdenking. Den heer R. K., die de N. Indische justitie bij onze Engelsche burenen door zijn befaamd pamflet „Dutch justice on Java” heeft trachten berucht te maken, is een plaats aangewezen in Hr.M. „snuifdoos”, zegt het Bat.Nbl.

Door bemiddeling van den hoofdcommissaris van politie wist de heer R. K. een introductie te verkrijgen tot het topografisch bureau; hij zou zich gaarne toeleggen op het maken van „clické's”. Hij heeft het in dat vak zoo ver gebracht, dat de politie het noodig heeft gevonden, hem aan de samenleving te onttrekken onder verdenking, dat hij een van de leiders is van het complot valsche munters. (Zie ook „Wat de Inlander zegt”).

Hoog Militair Gerechtshof. Het Soer. Hblad verneemt, dat de regeering voornemens is een wijziging te brengen in de samenstelling van 't Hoog

Militair Gerechtshof. De militaire leden zijn thans steeds gepensioneerde hoofdofficieren, die meestal te oud zijn. Daarom zullen in het vervolg worden benoemd actief dienende hoofdofficieren, die dan á la suite gevoerd worden; zij blijven hun activiteits-traktament genieten als hoofdofficieren en krijgen geen of slechts een geringe toelage. Daardoor wordt niet alleen bereikt, dat jongere krachten in het Hof komen, maar er wordt tevens bezuinigd.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De Surinaamsche bladen van de tweede helft van Maart bieden weinig verkwikkelijke lectuur. Men was er in de verkiezingscampagne. Overal geven verkiezingen aanleiding tot onguur geschrijf in de bladen. Niet het minst in de tropen, waar reeds in gewone tijden veel onschoon linnen buitenshuis gewasschen wordt. Niettegenstaande het heerschende gebrek aan water hebben de verschillende partijen elkaar duchtig gewasschen.

Wegens periodieke aftreding moest er in vier vacaturen voorzien worden. Bovendien had één lid, de heer Thomson, zijn mandaat neergelegd, omdat hij de miskennis waaraan de Koloniale Staten naar zijne meening, zoo'wel van de zijde der regeering als van de Staten-Generaal blootstaan, niet langer wilde dulden. Nu heeft de kiesvereniging „Eendracht maakt Macht” den heer Thomson weer candidaat gesteld. Aan de kiezers werd zoo'doende de gelegenheid gegeven om door een „schoon gebaar” aan de gestelde machten in het moederland te toonen dat zij de gevoeligheid van den heer Thomson deelden. Of de heeren Van Vlijmen en Van Vuuren, die hier de hoofdschuldigen zijn, tot inkeer zullen komen, wanneer de heer Thomson mocht worden herkozen? Wij willen het hopen. De heeren kunnen van 's heeren Thomson's gerechtvaardigde grieven kennis nemen door de lezing van diens brief aan de Koloniale Staten, waarvan mededeeling is gedaan in de vergadering van dat lichaam van 18 Maart j.l. (zie N. R. Ct. van 9 April. Avondblad B). Inderdaad hebben de heeren het al te bont gemaakt.

In het nummer van 28 December 1911 van dit Weekblad, merkten wij — naar aanleiding van 's heeren van Vuuren's rede bij de behandeling van de Surinaamsche begroting voor 1912 — de opmerking, dat de kennis die dit Kamerlid van Suriname bezit, niet geëvenredigd is aan de hoogte van zijn toon.

***

In de verkiezingsliteratuur van deze campagne vindt men verschillende vermakelijke episodien. Een der candidaten — een oud-apotheker — meende dat „de pharmacie” in de Staten moest vertegenwoordigd worden. Dit gaf aan Suriname van 19 Maart aanleiding dezen candidaat te vergelijken met Monsieur Homais uit Flaubert's „Madame Bovary”.

Tien tegen één dat de man voor de rest van zijn leven Monsieur Homais genoemd wordt. Een van de eigenaardigheden der Surinaamsche samenleving is n.l. dat het geven van bijnamen er zeer en vogue is. Men vindt er menschen, die alleen onder hun bijnaam bekend zijn en dezen zelfs als vocativus aanvaarden zonder zich te ergeren.

Niet zelden getuigen die bijnamen van veel humor.

***

In De West van 15, 19 en 22 Maart een serie ingezonden stukken over de „reorganisatie” van het onderwijs in de kolonie. Ook in De Surinamer

Nu en dan werd een gedeelte van den troep naar huis gezonden om vivres te halen, maar de overigen gingen altijd door, gunden zich geen rust.

Midden Januari kon de luitenant al zeggen, dat Barat hem spoedig in handen moest vallen. Hij zag het aan de opgespoorde verlaten schuilplaatsen van den teungkoe. Elke volgende schuilplaats was slechter dan de vorige en ten laatste waren de schuilplaatsen zóo armzalig, dat ze eigenlijk dien naam niet meer mochten dragen. De commandant beloofde zichzelf den teungkoe vóór einde Februari in handen te zullen hebben. En hij was zóo zeker van zijn zaak, dat hij die belofte ook aan het bestuur mededeelde.

Zoo jaagde men achter het troepje, dat geslonken was tot 6 man en wat vrouwen, tot men de zekerheid kreeg, dat de bende nu dicht in de buurt was. Men was toen in de Boekit Pandjang, een kalksteen-gebergte, waar het spoorzoeken moeilijk was. Met 15 uitgezochte mannen toog de luitenant er op uit voor het laatste zware werk. Zesendertig uur achtereen bleef men in touw. Tot men in den morgen van den 23en Februari opeens een schot

FEUILLETON.

De dood van Teungkoe di Barat.

De Sum. Post vernam over dit feit nog eenige nadere bijzonderheden, welke we hier weergeven: Al jaren maakte Teungkoe di Barat het ons lastig. Hij stond aan het hoofd van een bende, die vroeger goed bewapend en georganiseerd was, maar hij liet zijn bende zoo ageeren, dat hij zelf nooit met onze troepen in aanraking kwam. Tweemaal lukte het de onzen zijn bende te overvallen en beide malen was de Teungkoe niet bij zijn mannen.

Nu was er al maanden achtereen een officier van Lho Soekon, die opdracht had gekregen om zich uitsluitend met het bende'hoofd bezig te houden, met zijn mannen achter de bende op stap. Den 22en December l.l. kreeg deze voor het eerst voeling met de bende. Van toen achtervolgde de officier met twee groepen marechaussée de desperado's rusteloos. Nooit liet men het spoor, door de Ambonneesche soldaten zoo gewiekst gespeurd, weer los.

Glortzer's
OVERHEMDEN
ONDERGOEDEREN
voor Uitrustingen
Hoogstr. 32-32^a Den Haag

Mode-Salon L. ANGER
LADIES-TAILOR-MADE
- MODELHOEDEN -
JUPONS en BLOUSES

BERLIJN Pariser Platz 1
DEN HAAG - Hooistraat 7 -

Piet Heinstraat 123
Telefoon 5262.

A. Op't Landt.

Bericht aan de Dames
GEVESTIGD
2de Magazijn Weimarstraat 42^a.
voorheen B. v. d. PUTTEN.
Dames Modeartikelen, Garneeringen,
Furnituren enz.

Frans van Wijk en Zonen,
24 Vlamingstraat,
- DEN HAAG. -
Hulshoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
Inrichtingen.

BRANDSTOFFEN.
F. BREURE & ZOON
HOFLEVERANCIERS,
TOLLENSSTRAAT 23-25 VALERIUSSTRAAT 6
- Telefoon 1880. - - Telefoon 3331. -

Vestigt U in NIJMEGEN!
Voor inlichtingen wende men
zich aan het SECRETARIAAT van
NIJMEGEN VOORUIT!
M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

Behangers en Stoffeerdors
Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.
P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 8855.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

van Februari en Maart. Wij gelooven dat Mr. Fock aan de kolonie geen dienst bewezen heeft met deze reorganisatie-beweging, die het onderwijs in praktische banen heet te moeten leiden, maar die tenslotte blijken zal in hooge mate onpraktisch te zijn. Te zijner tijd hopen wij op deze kwestie terug te komen.

Van elken nieuwen Gouverneur verwachten zoolwel het Moederland als de Kolonie daden, hervormingen als het kan. Onder dezen drang gunnen de Gouverneurs zich den tijd niet om op de hoogte te komen van den toestand. Wee 't departement dat zoo'n nieuwe landvoogd als zijn speciaal domein meent te mogen beschouwen. Zonder voldoende kennis van zaken worden hervormingen voorgeschreven. Vóór dat deze zijn aangevangen zit de hervormer reeds weer in het Moederland en kan dan op een afstand de gevolgen van zijn initiatief waarnemen. Er zou heel wat minder kwaad gesticht worden, wanneer de Gouverneurs er lang genoeg bleven om de resultaten van hun werk te zien.

De eerste begrooting van Gouverneur Van Asbeck is door de redactie van Suriname koel ontvangen. In het nummer van 19 Maart lezen wij: „Gouverneur Van Asbeck aanvaardde het Bestuur in de tweede helft van October en reeds een maand daarna moesten de departementschefs volgens den gewonen regel de begrotingsvoorstellen bij Z.Ex. indienen; tegen Februari moest de begrooting zoodanigen vorm bezitten, dat zij voor bespreking in den Raad van Bestuur geschikt was.

Van deze buitengewone omstandigheid is door de Departementschefs geprofitteerd op verbijsterende wijze. Als men de begrooting doorleest, dan verkrijgt men niet den indruk dat zij de uitgaven bepaalt van een „calamiteuze kolonie“, maar is men eerder geneigd te gelooven met een rijk land te doen te hebben, dat zich eenige weelde mag veroorloven.”

Het blad twijfelt er niet aan of de Koloniale Staten zullen zich schrap zetten. „Daar zij vroeger toegevend waren is de heele schuld op hun hals geschoven van den precairen financiëlen toestand der kolonie. Waar aldus de geheele verantwoordelijkheid op hen geladen wordt, zullen zij doen strikt wat hun plicht hun voorschrijft — ofschoon zij die ook nimmer verzaakt hebben — Alleen zijn zij tegemoetkomend geweest in het vertrouwen dat het Bestuur ook de verantwoordelijkheid zou aanvaarden voor hetgeen het voorstelde en met drang doordeef. Nu is anders gebleken. De Koloniale Staten hebben nu daarmede rekening te houden.”

Volgens berichten in de Surinaamsche bladen zou de Prins Maurits op de thuisreis Paramaribo niet aandoen, maar direct van Trinidad naar Havre vertrekken.

De Agent van de K. W. I. Mail te Paramaribo maakte n.l. bekend, dat het schip, dat met nagenoeg maximalen diepgang zou aankomen, wegens den lagen waterstand in de rivier „als gevolg van de langdurige droogte“ moeilijkheden zou ondervinden bij de vaart van het lichtschip tot Paramaribo en omgekeerd. De in verband met het post-contract vereichte ministriële goedkeuring tot wijziging van het vaarplan was welwillend verleend.

In Suriname betwijfelt men het of het met deze zaak geheel in orde is. Het is daarom te hopen, dat men hier op het Plein geen beslissing heeft genomen zonder telegrafisch overleg met den Gouverneur, een oud-zeeofficier, die zich geen knollen voor citroenen zou hebben laten verkoopen.

De Regeering heeft er voor te waken dat handelslichamen niet den baas gaan spelen in de kolonie.

kreeg van een der bendeleden. Negen man van de onzen stormden vooruit en hadden het geluk om, zonder zelf verliezen te lijden, de mannelijke volgelingen van Teungkoe di Barat neer te leggen. De vrouwen wierpen zich ter aarde. Teungkoe di Barat zelf vluchtte met zijn vrouw in een kloof, meenend daar te kunnen ontsnappen. Maar de kloof liep dood, en toen stelde de moedige kerel gewapend met een karabijn zich op, om zijn leven zoo duur mogelijk te verkoopen.

Hij kreeg spoedig een schot in den rechterarm, kon zelf niet meer vuren. Toen gaf hij de kara bin aan zijn vrouw, die voor hem was gesprongen en nu doorvuurde, tot zij zelve werd getroffen en met denzelfden kogel ook haar man nu doodelijk werd gewond.

Zijn lijk werd opgenomen en ook de gewonde vrouw van Teungkoe di Barat nam men mee in een tandoe (draagstoel), nadat men haar wonden had verbonden, ondanks haar hevige tegenstribbelen.

Men had haar handen moeten binden om te voorkomen, dat zij 't verband weer zou afrukken. Onderweg

Men zie omtrent deze zaak de zeer interessante correspondentie uit Paramaribo in de N. R. Ct. van 10 April, Ochtendblad A.

In dit verband zij er op gewezen, dat de Regeering zich wel driemaal moge bedenken vóór zij den binnenlandschen stoomvaartdienst in Suriname overdraagt aan eene particuliere maatschappij.

In een Nota, naar aanleiding van het verslag, betreffend het w. o. tot verhooging en wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1910, deelt de minister van Koloniën aan de Tweede Kamer mede, dat hij den gouverneur in December 1911 heeft uitgenoodigd ten spoedigste bij de Koloniale Staten een ontwerpverordening in te dienen tot tegengang van de bij de balata-winning bestaande misstanden. De landvoogd heeft in verband daarmede aan een commissie, bestaande uit den administrateur van financiën en den houtvester, een zending naar Demerara opgedragen, ter bespreking van het balata-vraagstuk met de autoriteiten aldaar, o. m. met een commissie, welke ook in Demerara bezig is met een herziening en bestudeering van de desbetreffende voorschriften in die kolonie.

De indiening van de bedoelde verordening in in de eerste helft van April te verwachten.

Naar het Haagsche Correspondentiebureau verneemt, hebben de besprekingen, welke namens de Regeering zijn gevoerd met eenige bij Suriname betrokken financiële en handelslichamen met betrekking tot de oprichting van een landbouwbank voor Suriname, die tevens haar werkkring tot Curaçao zal uitstrekken, tot een gunstig resultaat geleid.

Voor de regeling van het aandeel dat de regeering in de oprichting van deze bank zal nemen is eerlang een wetsontwerp te wachten.

Tot slot van dit weekoverzicht een proeve van beoordeeling van een ambtelijk stuk in de De Surinaamsche Bode van 20 Maart. Als bijlage is bij de ontwerp-begrooting voor 1913 gevoegd een „Plan voor de reorganisatie van een departement voor landbouw en verwante bedrijven in de Nederlandsch West-Indische Koloniën“, van de hand van Dr. Cramer, waarn. Directeur van den Landbouw. Hiervan zegt het blad: „Keurig werk! Het geeft bepaald groote eer aan den steller er van.

Dat grootsche werk heeft 43 folio druks noodig gehad eer het tot zijn recht kon komen.....”

WAT DE INLANDER ZEGT.

Werving van contract-koelies. In de Pemberita Beta wi van 25 Januari j.l. no. 21 staat te lezen:

Een vrouwelijke dienstbode van Intji Amardjahoeidin, van de kampong Koedja, die in kampong Sekolan bezig was kleederen te wasschen, werd op 16 Januari 1912 door een vrouwelijk persoon aangesproken en overgehaald mede te gaan, waaraan zij gevolg gaf. Zij kwam toen terecht in een loods, bestemd voor Delische contract-koelies; doch gelukkig kon een Chineesche waschman haar meester van dat feit nog bijtijds kennis geven, zoodat deze terstond van de zaak werk maakte en de politie op de hoogte er van stelde.

De politie trof de vrouw nog in de loods aan en kon haar de vrijheid teruggeven, terwijl de werfster in hechtenis werd gesteld. Ware de Chinees echter niet zoo welwillend geweest om Intji Amardjahoeidin te waarschuwen, dan had deze zeker langen tijd op den terugkeer van zijne dienstbode kunnen wachten.

wilde zij zich uit den tandoe smijten, om maar niet levend in handen te blijven van de compagnie. Allah had medelijden met haar. Zij stierf aan haar wonden tijdens het transport. De andere vrouwen waren echter blij, dat die wilde jacht nu gedaan was. Het duurde drie dagen vóór men met het lijk van Teungkoe di Barat in Lho Soekon aankwam. De troep loste in het zicht van Lho Soekon vreugdeschoten, en die deden de bevolking, vreedend voor een overval door de djahats, te hoop loopen. Dat kwam goed uit, nu konden ze meteen het lijk van den Teungkoe identificeren.

De kranige commandant van den onvermoeiden troep, die dit succes te boeken had, ging persoonlijk verslag uitbrengen van het gebeurde te Kotah Radja. Hij nam, behalve de in beslag genomen wapens ook een bundel geschriften van wijlen den Teungkoe naar de hoofdplaats mee. En die bleken voor het goed begrip van de Atjehsche gebeurtenissen van den laatsten tijd tal van waardevolle gegevens te bevatten.

En velen hield men dan die mardevolle gezins

STROEBEL & KROESE

Garneer-Artikelen, Mode-Fournituren, Linten, Zijde, Fluweel, Peluche, Satinet, Voering, Knoopen, Glacé-, Zijde-, Imit. Suede- en Tricot-Handschoenen, Dames- & Kinderkousen, -o- Eau de Cologne & Zeep. -o-

- 4074 TELEPHOONNUMMER 4074 - 69 PIET HEINSTRAT 69

Koopt Zwitsersche Borduursels

franco vracht & vrij van inkomende rechten direct uit Zwitserland thuis

Japonnen Blouses van af fl. 13.50 van af fl. 3.85

Kinderjurkjes van af fl. 8.75

Echt Zwitsersche borduursel op Batist, Voile, Wol & moderne zijdenstoffen.

Vraag heden nog stalen met Parijsche Modeplaten die gratis worden verzonden.

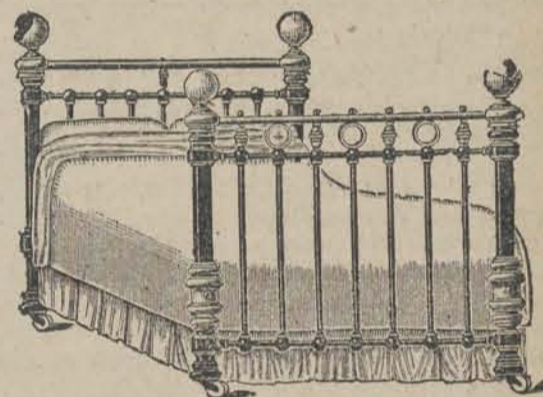
Eveneens stalen van onze allernieuwste Zwitsersche zijdenstoffen gratis op aanvraag.

SCHWEIZER & Co. LUZERN A 64 (Zwitserland).

Th. A. A. SIMONIS

34 GROENMARKT — OVER DE PRINSESTRAAT.

TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.

— GROOTE KEUZE — van af het beste tot het eenvoudigste.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

Telefoon H 7057. Telefoon H 7075.

C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

RUIME KEUZE. NIEUWSTE MODELLEN.

DUNKLERSTRAAT 33 - HOEK VALERIUSSTRAAT.

W. KALDENBACH - 2e Sweelinckstr. 111

DEN HAAG.

ATELIERS VOOR HET ONTWERPEN VAN EENVOUDIGE, GOEDKOOPE EN SMAAKVOLLE WONINGINRICHTINGEN.

Teekeningen en begrotingen gratis voor belanghebbenden.

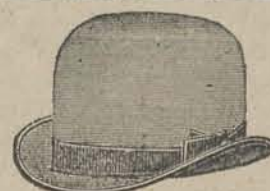
FIRMA TENZER,

Noordeinde 139a. - Tel. 4229. — DEN HAAG (Holland).

MAGAZIJN VAN

KUNST-SCHILDERSARTIKELEN voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

Opggericht 1887.

HOEDEN EN PETTEN

A. J. KÖNIG,

Schoolstraat 26.

Ruime sortering in alle prijzen.

Het blad raadt alle vrouwen aan om voorzichtig te zijn en zich in geen geval door de verlokkelijke voorspiegelingen van wervers of werfsters te laten verleiden. Vooral heeft men het op jonge meisjes gemunt.

De wervers, die slechts gedeeltelijk onder politiecontrole staan, gaan thans als handelaars in manufacturen in de dorpen rond en wekken door allerlei fraaie beloften meer in het bijzonder de jonge vrouwen op hen te volgen.

Teneinde beter hun doel te kunnen bereiken, doen de mannelijke wervers zich als verliefd voor, spreken zelfs met de ouders over een mogelijk huwelijk tusschen hen en de dochters, doch als het tot een voltrekking moet komen, wordt tot uitstel besloten, en moeten de heeren eensklaps wegens familieaangelegenheden naar Batavia.

Zij stellen dan het meisje voor mede te gaan, zoo mogelijk, vergezeld van eenige vriendinnen, en beloven voor de verstrekking van het noodige geld en van de kleeding te zullen zorg dragen.

Het karakter der Inlandsche meisjes in aanmerking genomen, kan men begrijpen, dat zóó menige eenvoudige ziel in den val loopt, zegt de schrijver.

Klachten over het quarantaine-verblijf op het eiland Onrust. Eenigen tijd geleden keerden een 1700-tal Mekkahangers, zoowel mannen als vrouwen, per stoomschip „Palembang” van hun pelgrimstocht naar Java terug. Zij werden verplicht op het eiland Onrust quarantaine te houden en door een geneesheer onderzocht.

Volgens de Djawa Tengah van 17 Januari 1912 no. 14, zouden de reizigers bij de vervulling van hunne dagelijkse godsdienstplichten zijn bemoeielijkt en moet het onderzoek der vrouwen op alles behalve voegzame wijze plaats hebben gehad.

Dientengevolge beklagde één der Arabieren zich bij den kapitein zijner natie, die zich tot den resident van Batavia wendde.

Naar men vernam werd de betreffende geneesheer daarna overgeplaatst.

Verloving. De Pemberita Betawi van 25 Januari 1912 no. 21, maakt melding van een tot stand gekomen verloving tusschen Raden Asmanoe, Inlandsch arts, zoon van den Patih van Malang en Raden Adjeng Roebilin, dochter van den regent van Koetoardjo.

Deze laatste volgt, volgens het blad, de voetstapen van wijlen Raden Adjeng Kartini.

Het ligt in de bedoeling der jong-verloofden om zich na de huwelijksvoltrekking naar Europa te begeven teneinde zich daar verder intellectueel te ontwikkelen.

Zoowel in de Tjaja Timor als in de Pemberita Betawi heeft men eenige woorden van lof over voor dit loffelijk streven, omdat zulke goede voorbeelden niet anders dan gunstig kunnen werken op andere landgenoten, die zich in deze richting ontwikkelen willen; echter onder zeker voorbehoud, n.l. dat dezulken bij hun terugkeer uit Europa, niet z.g.n. op grond van die ontwikkeling, hunne landgenooten den rug toekeeren, noch de gewone Inlandsche meisjes als minderwaardig gaan beschouwen, hetgeen juist een bewijs van bekrompenheid zou zijn.

Het voorbeeld van den Inl. Tweeden Luitenant te Meester-Cornelis, die met een Nederlandsche jonge dame in het huwelijk wilde treden, moet men, volgens schrijver, niet navolgen. Want wanneer dergelijke jongelieden de Inlandsche meisjes van stand niet huwen, wie moeten dit dan wel doen? vraagt hij. Intusschen hoopt de schrijver, dat de wenschen der bovengenoemde jong-verloofden in alle opzichten in vervulling mogen komen.

De Cholera-geest. De Dajaks in de afdeling Mid-den-Doesoan van de Residentie Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo wonen langs de oevers der groote Baritorivier en op de heuvels der zijrivieren waar zij zich bezig houden met veld- en tuinarbeid en het inzamelen van verschillende soorten van rotan en hars, welke boschproducten zij aan Inlandsche en Chineseche handelaars verkoopen.

Zoodra de cholera in een hunner dorpen uitbreekt, zegt Mohamad Saad van Moeara Téwé in de Taman Pengadjar van 15 Januari 1912 no. 6, trekken alle families het bosch in, met achterlating van alles in de kampong, behalve eenig voedsel. Is dit verbruikt, dan haalt men nieuwe voedingsmiddelen uit de verlaten woning en als daar niets meer te halen is, dan koopt men het noodige in op de markt te Moeara Téwé.

De Dajaksche mannen dragen hoofddoeken en de Dajaksche vrouwen hoofddekseis van gedroogd nipablad. Bij het heerschen van de cholera-ziekte steken de mannen in hun hoofddoek eenige takjes met bladeren, terwijl de vrouwen zulks in hun toedoen doen, in de hoop, dat de cholera-geest hen dan voor boomen en niet voor menschen zal aanzien. Ook

verkeeren zij in de veronderstelling, dat de cholera-geest in het lichaam van den eenen mensch op den andere kan overgaan; daarom willen zij dikwijls niet spreken met Mohamedanen of andere vreemdelingen uit vrees, dat zij met een cholera-geest in aanraking zullen komen. Eerst wanneer zij stellig overtuigd zijn, dat zij niet met den cholera-geest te doen hebben, antwoorden zij op de tot hen gerichte vragen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Het nieuwe Chineseche Kalenderjaar. De heer Tan Liong-Kim te Buitenzorg wijst in de Ho P'o van 31 Januari 1912 no. 457 op de mogelijke moeilijkheden, welke in de Chineseche gezinnen kunnen ontstaan, wanneer tot de invoering van het nieuwe Chineseche Kalenderjaar op Westerschen voet wordt besloten. Die moeilijkheden zullen zich nog wel niet in het Chineseche jaar Djim-Tjoe 2463 (is 1912) voordoen, ook al wordt de Chineseche republiek door alle vreemde regeeringen erkend, doch, in geval tot doorvoering van den gedachten maatregel in het jaar 2464 (1913) wordt besloten, dan is het nu toch wel zaak, meent de schrijver, om op deze gewichtige verandering eens het licht te laten vallen.

Wordt toch in dat jaar een almanak in Westerschen trant uitgegeven, dan laat het zich aanzien, dat de republikeinsche regeering de uitgave van den tot heden gebruikten Chinesechen almanak zal tegengaan of verbieden, al ware het ook alleen maar om het groot publiek met de verschillende data niet van de wijs te brengen.

Het groote publiek zal wegens gebrekkige kundeden stand der hemellichamen, als bijv. van de maan, moeilijk kunnen nagaan, terwijl de kennisname daarvan in het Chineseche gezinsleven voor tal van zaken en gebeurtenissen noodig is.

Het houden van bidstonden en het vieren van zekere feestdagen staan daarmede eveneens in verband.

Het spreekt van zelf, dat de last uit China door de Ned.-Indische Chineezers zal worden opgevolgd. Mochten er echter lieden zijn, die vinden dat de oude Chineseche almanak in de praktijk steeds goed in de behoefte heeft voorzien en zij die toch nog willen raadplegen, dan blijft er voor hen niets anders over dan te trachten exemplaren van den vroegeren almanak machtig te worden en op die wijze bepaalde gegevens te benutten.

Mevrouw Sun-Yat-Sen. Aan de hand van de Times of Malang (Straits-Settlements) deelt de Pantjaran Warta van 13 Januari 1912 no. 11 mede, dat de echtgenoot van Dr. Sun-Yat-Sen, den intellectueelen ex-leider van de revolutionaire beweging in China, zich op dit oogenblik ophoudt te Ipoh (Perak-Malakka). Zij maakt den indruk eene zeer verstandige vrouw te zijn, die, hoewel de Engelsche taal slechts gebrekkig sprekende, bijzonder goed met de Europeanen weet om te gaan. Het groote publiek ziet in hare verschijning iets buitengewoons.

Misbruik maken van alcoholica door Chineseche vrouwen. Als bewijs hoe in den tegenwoordigen tijd ook de Chineseche vrouwen reeds misbruik maken van het gebruik van alcoholica vermeldt de Pantjaran Warta van 13 Januari 1912 no. 11 het droeve feit, dat onlangs de Chineseche vrouwen Pleng-Njong en Njai-Sikbrok, gevolgd door een derde vrouw, wier naam niet werd getoond, in beschonken staat zich per dogkar naar één der Chineseche woningen ter plaatse hebben begeven en, na met veel drukte uit het voertuig te zijn gesprongen, met geweld de deur openmaakten en daarna een vervaarlijke scheldpartij hielden.

De twee mannelijke Chineezers, die in huis waren, joegen de Chineseche vrouwen weg, toen plotseling Pleng-Njong een revolver en Njai-Sjabrok een kapmes voor den dag haalde. De beide Chineezers lieten zich echter niet uit het veld slaan, traden flink op en gaven beide vrouwen de noodige klappen om de ooren, met het gevolg, dat deze spoedig de wijk namen.

Drie nieuwe bladen. De Pantjaran Warta van 26 Januari 1912 no. 21, maakt melding van de aanstaande verschijning van drie nieuwe bladen te Batavia, waarvan één een weekblad zou zijn, uitgegeven onder den naam van Tjen-Taoe, onder leiding staande van den gewezen controleur bij het Binnenlandsch-Bestuur, J. Razoux Kühr, die, zooals bekend, onlangs een in de Engelsche taal geschreven werkje heeft uitgegeven, waarin hij zich onder meer beklagt over rechterlijke dwalingen in Nederlandsch-Indië. Het blad zou versierd worden met tal van fraaie illustraties, welke betrekking hebben op de revolutionaire beweging in China, op den oorlog tusschen Italië en Turkije,

MAGAZIJN van Heerenhoeden,
Petten en Pelterijen.

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.

VOORHANDEN:

HEEREN BONTKRAGEN
- en BONTMUTSEN -

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.

Telefoon 6318.

TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH,
ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen,
die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op
het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

F. L. VAN BOMMEL

VLAMINGSTRAAT 8-10 - Telef. 5501.

Dames- en Heeren-
= Modeartikelen. =
- Handschoenen. -

Handschoenen wasschen 7½ ct. per paar.

Dames- en Kinder-Confectie.

GEBR. GERZON'S
MODE-
MAGAZIJNEN.

DEN HAAG 36 VEENESTRAAT 44
- :: Telefoon 2526. ::

KUNSTTANDEN 1 Gld. per stuk met garantie.
Geheele Gebitten 25 Gulden.
Vullingen f1.00. Bestist pijnloos trekken per tand f1.00.
Leden van Ziekenfondsen en Corporaties EXTRA KORTING.

Tandarts KIMMEL, Weimarstr. 149, bij Regentessepl.
en Wagenstraat, hoek Spuistraat
:: DEN HAAG. ::

Spreekuren: Werkdagen 's morgens 10-'s avonds 9 uur. Zondags 10-4.

RIPPEN

PIANOHANDEL

PIET HEINSTRAT 42

ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN

STEMMEN

op personen en toestanden in Ned.-Indië enz. Aangezien de heer Razoux Kühr zelf fotograaf is en tal van vrienden heeft onder de Jong-Chineez en de Javanen, laat het zich aanzien, dat de Tjen Ta o e wel bij het groote publiek zal inslaan, meent bovengenoemd blad.

Het tweede blad zou worden uitgegeven met hulp van vermogende Chineez en op Pasar Senin te Weltevreden, die een Venootschap hebben opgericht met het doel een drukkerij en een nieuwsblad te exploiteeren. De naam zal zijn Favoriet, terwijl het blad onder leiding zal komen van een jeugdig, goed onderlegd persoon van Chineesch landaard, die bekend is met den journalistieken arbeid. De dag van verschijning is nog niet bekend.

Het derde zou eveneens een dagblad zijn en worden uitgegeven door volbloed- en half-bloed Chineez en in Ned.-Indië, die zich bij de Kek-Beng-partij te Batavia hebben aangesloten. Het doel van de uitgifte zou zijn: de belangen dier partij te behartigen, met het oog op de actie van een hoofdredacteur van een der bestaande Chineesche bladen, die steeds blijft voortgaan de bedoelingen dier partij in discredit te brengen. De geldmiddelen ten behoeve der exploitatie zouden reeds aanwezig zijn.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCHE KOLONIËN.

Hoe de tijden en de gemoedsstemmingen veranderd zijn in Zuid-Afrika is wel niet duidelijker aan te toonen, dan geschied is bij het vertrek van den eenmaal beruchten, nu welhaast beroemden Dr. Jameson uit Kaapstad. Generaal Botha, thans sprekend als Premier in de Union House of Assembly, drukte zijn leedwezen uit Sir Starr Jameson Afrika te zien verlaten, prees hem voor hetgeen hij als Unionistisch leider gedaan heeft om de partijen tot vruchtbare samenwerking te brengen en de Unie van Zuid-Afrika op vasten grondslag te vestigen. Hij bracht hulde aan de gematigheid en welwillendheid, die Jameson boven de partijpolitiek verheven deed zijn. Generaal Botha sprak de hoop uit, dat zijn vriend in Europa spoedig herstel voor zijn gezondheid zou vinden en naar Zuid-Afrika zal terugkeeren. Oude veeten zijn vergeten.

***

Tusschen Canada en Br. West-Indië is een overeenkomst gesloten, tot wederkeerige bevoorrechtiging op verschillende artikelen van invoer. Veertien jaren geleden strekte Canada het bevoorrechte tarief voor Gr.-Britannië uit tot West-Indische bezittingen. De eerste vier à vijf jaren gaven de uitkomsten slechts teleursteking. Amerika had maatregelen genomen, waardoor de W.-Indische suiker daar voordeelijker aan de markt te brengen was dan in Canada. De Brusselsche Suiker-Conventionie van 1903 bracht hierin verandering, sedert nam de suikerhandel op Canada in betekenis toe.

In 1908 zond Canada twee vertegenwoordigers naar een inter-koloniale conferentie in Barbados, het beginsel van wederkeerigheid werd hier warm bepleit. Toen reeds wenschte Barbados dit in een overeenkomst te regelen, maar Canada wilde dit niet met een enkele kolonie doen, 't wist derregeering in het moederland te doen besluiten tot het benoemen in 1909 van een Staatscommissie. Wij hebben vreeger melding gemaakt van haar werkzaamheid, onder voorzitterschap van Lord Balfour. Zij diende den 19den Augustus 1910 haar rapport in; dit bevatte o.m. een opgaaf van artikelen, die voor een ruil van wederkeerige bevoorrechtiging in aanmerking zouden kunnen komen. Op dezen grondslag zijn de onderhandelingen ingezet, die thans tot een gewild resultaat hebben geleid. Het bleek niet doenlijk voor alle eilanden een uniform-tarief te maken, hierdoor is de vermelding der artikelen te veelomvattend geworden om ze hier op te nemen.

De overeenkomst vergt nog ratificatie van het Canad. parlement en de wetgevende macht in de W.-I. eilanden; men stelt het inwerking treden vermoedelijk op 1 Januari 1913;

***

De bisschop van Noord-Queensland heeft zijn oordeel over vrouwenkiesrecht, zooals dit in Australië werkt, uitvoerig aangegeven. Aan hetgeen The Times Weekly Ed. van 12 April hierover bevat ontleenen wij enkele punten. In den Statenbond hebben de vrouwen volkomen hetzelfde kiesrecht als de mannen. Uit eigen ervaring verklaart hij dat de vrouwen er minstens een even goed gebruik van maken als de mannen. Er zijn vrouwen, die er niet naar verlangd hebben, anderen die er geen gebruik van maken, maar dit laatste geschiedt door haar niet in sterkere mate dan door de mannen. De vrouwen gaven zich zorgvuldig rekenschap van de betekenis van haar stem en deden deze doorgaans zelf-

standig tot haar recht komen. De vrouwen steunen gezag en orde. Zullen echtelieden doorgaans gelijk stemmen, daarom moet men nog niet zeggen, dat de vrouw de stem van haar man overneemt. Ge meenschappelijk overleg brengt niet zelden tot een andere keuze dan de man alleen zou doen, bewerkt door invloeden van partijmannen.

***

Aan een studie over het tin in Noord-Nigeria van G. Macdonald in de Financial News wordt het volgende ontleend:

In 1892 wees de Engelsche kapitein Mockler-Ferryman op het voorkomen van groote hoeveelheden tin in het gebied van de boven-Niger en tien jaren later schreef hij over aanwezigheid van dit metaal in de heuvels van Borneo. De gelegenheid ontbrak echter om het te vervoeren. Op initiatief van Macdonald werd in 1902 een onderzoekingstocht volbracht die tot Boroetoe trok. Men bereikte de streken waar het tin gevonden was. Stalen uit de beddingen van verschillende stroom en beken werden te Londen onderzocht. Het zand bevatte 60, 70% tin.

De eerste uitgifte van terrein in 1902 was voor een oppervlakte van 54 mijlen in het vierkant, het gouvernement ontving hiervoor 2916 P. S. Weldra volgde de Royal Niger Cy. met een exploitatie-gebied van 30 op 30 mijlen. Deze terreinen zijn nader weer verdeeld en overgegaan in andere handen, zoodat er nu 70 maatschappijen bestaan met een kapitaal van 4 miljoen P. St.

Dat de uitkomsten niet aan de verwachtingen beantwoordden schrijft Macdonald niet toe aan de hoeveelheid tin, maar aan de moeilijkheden van het vervoer, aan de tegenwerking door de bevolking en de onvolkomenheden van de bestuursregeling.

DUITSCH KOLONIËN.

Hertog Adolf Frederik van Mecklenburg is aangewezen voor gouverneur van Togo. Meermalen is er sprake van geweest den bekenden ontdekkingsreiziger voor een hoog koloniaal ambt te bestemmen. Men verwacht dat hij de leiding der zaken in het Duitse gebied van Oost-Afrika zal krijgen, doch dat het gouverneurschap van Togo als leerschool daaraan vooraf moet gaan.

In D. Oost-Afrika betreurt men dit uitstel, men zou daar gaarne den prins dadelijk aan het hoofd der zaken zien.

***

In de D. koloniën ondervindt men al evenmin medewerking bij het toepassen van sanitaire maatregelen als in enkele deelen van onzen Oost-Indischen archipel.

De strijd tegen de slaapziekte in O.-Afrika heeft een nieuw oponthoud ondervonden, doordien een neger het kamp-hospitaal van Niansa, bij het meer Tanganyika in brand heeft gestoken. 't Laboratorium, alle instrumenten, de verzamelde waarnemingen en aantekeningen van den doktermajoor Taute zijn vernield. De schuldige wondde bovendien een van zijn vervolgers nog zeer ernstig en beging daarna zelfmoord.

Pogingen door de professoren Stendel, Nocht en Sturm te Dar es Salam en bij het Victoriameer gedaan ter verdelging der muskieten werden zeer bemoeijkt door de houding der bevolking. Er was besloten tot een algemeene jacht op deze insecten, premien waren uitgelooft. De bevolking toonde weinig aanleg voor de uitvoering dier opdracht.

Zij werkte evenmin mee tot de uitroeiing van de ratten, nieltgenstaande 0.40 M. per rat werd toegezegd.

Ook de toepassing van ontsmettingsmiddelen kwam niet zoo tot haar recht als men had gewenscht.

De hoogleraren hebben ook proeven genomen om vliegen en muskieten door electrisch licht te lokken en te vangen. Deze gaven hiervoor een volkomen negatief resultaat, doch trokken wel andere insecten, zooals de vlinder, waaruit de katoen-worm ontstaat, zoodat zij toch nut kunnen opleveren.

JAPAN.

Japan blijft het te kwaad hebben met de financiële gevolgen van den oorlog met Rusland. Het eene ministerie na het andere beproeft het land over de crisis heen te helpen. De Japansche fondsen hebben een daling ondergaan, die nog niet overwonnen is.

Eerst moest het ministerie Saïayi plaats maken voor dat van prins Katsoera, die een goeden naam had door het financieel beleid tijdens den oorlog getoond. 't Lukte niet, de voorganger scheen zelfs nog beter, markies Saïayi kwam op de verlaten plaats terug.

't Budget van 1912-'13 geeft alleen door buitengewone begrooingen dadelijk blijk van den nader gunstigen toestand. 't Totaal der inkomsten is geraamd op 572.890.000 yen, d. i. 3.900.000 meer dan

IN OOST EN WEST

BERIJDT MEN

VIERKLEUR

RIJWIELEN,

omdat ze algemeen voldoening geven.

Agenten in bijna alle plaatsen van Nederland. Speciale inrichting voor de verzending naar de tropen.

Rijwielfabriek DE VIERKLEUR,
's-GRAVENHAGE.

Modemagazijn „BRUSSEL”,
Weimarstraat 61 — DEN HAAG.

Speciale verkoop van
GEGARNEERDE DAMES-, JONGE DAMES-
en KINDERHOEDEN.
— CHAPPELLERIE en BONTWERKEN. —
AUG. W. J. BRÜNINGS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering tegen ongevallen
Oude havenkade n°. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.

Individuele ONGEVALLENVERZEKERING,
AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.

VRAAGT PROSPECTUS.

Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIALE INRICHTING voor de	DEN HAAG - GOOSEN & SWAGERMAN BOEKHORSTSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het GEREEDMRKEN TROPEN.
---	--	--

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen
Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF,
TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST

ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
levert behalve prachtige levende bloemen
en planten, bouquets, bloemwerk, ook zeld-
zame schoone kunstbloemen en bladeren.
Bij uitstek geschikt voor verzending naar OOST- en WEST-INDIË.

het voorgaande jaar. De uitgaven zijn gelijk aan de inkomsten. Zij zijn als volgt verdeeld:

	Gewone:	Buitengew.:
Leger	76.790.000	16.670.000
Vloot	40.815.710	51.821.000
Gemeenschapsmiddelen	58.790.000	19.725.000
Financiën	185.586.000	41.314.000
Binnenl. aangelegenh.	12.407.000	20.821.000
Consolidatie der schuld	142.250.000	

Deze cijfers schijnen de venwezenlijking van het programma, dat de tegenwoordige minister van financiën Yamamoto zich gesteld heeft, de uitgaven gelijken tred te doen houden met de inkomsten. Ook de amortisatie der staatsschuld schijnt goed bedacht. En toch ligt juist in dezen post het zwakke punt.

Vóór den oorlog met Rusland bedroeg de Jap. schuld ruim 413 mill. yen; in 1907, toen alle uitgaven voor den oorlog als voldoende konden worden beschouwd, was zij meer dan 2217 millioen, thans bedraagt zij 2650 mill. Tien jaren geleden kwam dit neer op 10.24 yen per inwoner, thans op 51.49 yen. Vervijfvoudigd dus! in weerwil van alle pogingen om haar te doen inkrimpen.

Hier zijn tegenover te stellen de aankoop van spoorwegen en eenige andere productieve aanwinsten. Maar de belastingen zijn, volgens Burdeau (La Dép. Col. 5 April), nog even hoog als tijdens den oorlog, wellicht hooger en de klacht hierover is algemeen in geheel het land. Vele belastingen blijven onbetaald, en de overheid laat dit maar op zijn beloop, omdat zij de overtuiging heeft, dat 't geld er niet voor beschikbaar is. Verder kan bezwaarlijk gegaan worden. De 10.000 zelfmoorden in het afgelopen jaar vastgesteld, de 70.000 bewoners der gevangenis zijn voor een groot deel gevolg van de groote armoede. De prijs van het hoofdvoedsel, de rijst, is toegenomen. De nationale stukken van 4% zijn gevallen tot 89.

Voegt men hierbij, dat alle partijen het zich als een plicht toerekenen de afwerking van het vlootprogramma te steunen, dat een uitgave van 400 mill. over zeven jaar verdeelt, dan zal men inzien dat er zeer, zeer veel financiële stuurmanskunst zal noodig zijn, om hier den weg naar behouden haven te vinden.

't Modern Japan is een nieuw land met een jong volk, vol durf; aan de toekomst van zoo'n land behoeft men niet spoedig te twifelen, maar Japan moet toch voorzichtig zijn, opdat het in het eigen volk de ontevredenheid niet te groot en niet te algemeen gaat maken. Japan kan uit eigen geschiedenis weten, dat het veel moeilijker is den vijand in het eigen land, dan dien van buiten te bedwingen.

PORTUGEESCH TIMOR.

Het korte bericht betreffende den opstand in Port. Timor in ons vorig nummer opgenomen is door de Indische mail nader aangevuld.

Het Soer. Hblad kreeg de gegevens van het stoomschip „Van Riebeeck”, dat op 29 Febr. en 1 Maart op de reede van Dilly vertoefde. Met het oog op het gevaar dat deze hoofdplaats bedreigde, had de gouverneur in het begin van Febr. vrijwilligers doen werven. 't Vrijwilligerskorps was opgerukt tegen de opstandelingen in het binnenland. Bij een gevecht waren de commandant, een majoor, en 10 Europ. gesneuveld, de Inlanders hadden ook zware verliezen geleden. In het laatst van Febr. waren uit een der Portug. koloniën in Afrika 100 Europ. en 300 nergersoldaten aangekomen, met deze hulp is een straal van ca. 10 K.M. om Dilly van opstandelingen gezuiverd, daarbuiten moet een zeer opgewonden geest heerschen. Een Portug. oorlogschip blijft op de reede.

De bevolking schijnt in verzet te komen tegen de hard drukkende bestuursmaatregelen, die het in veel ongunstiger verhoudingen brengen, dan in Nederlandsch Timor bestaan, waarheen dan ook velen uitwijken.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Toestanden op Flores.

In de Java-Bode van 1 Maart j.l. stond onder bovenstaand opschrift een artikel geschreven door „iemand — een particulier en zeer bereid man! die niet lang geleden Flores doorreisde”.

In dat artikel wordt opgekomen tegen de voorstelling, als zou de pacificatie op een jammerlijke mislukking zijn uitgelopen, integendeel zou dat eiland een enorme beteekenis voor de toekomst hebben, een „heirbaan” zal worden aangelegd van West tot Oost, verder belangrijke vooruitzichten wat betreft teelt van katoen en tabak; ook is er voldoende goud aanwezig om een exploitatie te wettigen; zilverhoudend lood is in goed ontginbare hoeveelheden gevonden, de gesteldheid van den bodem biedt een goede gelegenheid voor den landbouw,

enz., enz., alles volgens den schrijver in de Java-Bode.

Tegen deze gunstige voorstelling van zaken wordt door iemand „die ook iets van Flores meent te kennen”, in No. 11 van de Java-Post, Katholiek Weekblad voor Ned.-Indië, protest aangeteekend.

Wel is waar acht hij het een weldaad, een groote weldaad zelfs voor Flores dat de Compagnie zich met dit eiland is gaan bemoeien, en brengt hij hulde aan de mannen, die tot de pacificatie hebben bijgedragen en zich ook thans nog vol energie aan den opbloeij wjden, doch hij acht al 't overige ge weldig overdreven en zegt o.a.:

„Wat bijv. aangaat dat „goud”, waar is dat in genoegzame hoeveelheid aanwezig? En evenzoo dat zilverhoudend lood? waar zit dat dan toch? O, slaperig Gouvernement, dat zoo iets nog niet weet, of het 't zoo maar onontgonnen laat liggen, terwijl zoo'n „partikulier” die voor korten tijd op Flores komt, daarvan terstond op de hoogte is! Althans op papier! En zoo is het ook zeer overdreven wat gezegd wordt over de geschiktheid van Flores' bodem voor landbouw.

Dichter schijnt men naar ons oordeel bij de waarheid, als men schrijft: „de gesteldheid van Flores' bodem biedt over 't algemeen een alles behalve goede gelegenheid voor den landbouw”, als men ten minste goeden bouwgrond en water als „goede gelegenheid” wil beschouwd hebben. En zóó zouden we nog meer opmerkingen kunnen maken. Die weg bijv. aangelegd over Flores van West tot Oost, is zeker een flink stuk werk, maar of hij daarmee 'n „heirbaan” mag genoemd worden?”

De schrijver besluit: „Geen afkammerij! Maar ook geen opkammerij. Waarheid s.v.p. Daarmee kom je het verst.”

Een Chinees over Chinezen-behandeling in Indië.

In de jongste aflevering van het Tijdschrift van den heer E. F. E. Douwes Dekker, schrijft On Boen Liang over „De eeuwige Chineezen-kwestie”. Bitter klaagt hij over de achteruitstelling der Chineezen op Java. „Hoe worden wij, Chineezen, hier behandeld? Vloeken krijgen we elken dag als extratie bij den maaltijd; wij zijn niet met den blanke gelijk gesteld, overal voelen wij dat wij niet volwaardig worden geacht en ons daarnaar hebben te gedragen; overal wordt ons onrecht aangedaan, worden ons belemmeringen in den weg gelegd. Het is jammer dat onze regeering nog niet machtig genoeg is om even welwillend als de Japansche te worden behandeld. Wij hebben zelfs de Japansche prostituées benijd, die een recht hebben op betere behandeling dan de gunstigst bekend staande Chinees. Zijn de Chineezen tegenover den Europeaan niet bijna altijd beleefd, nederig; komen ze niet aan diens wenschen tegemoet? Zijn zij onbeschaamd of majesteitschennerig? En is de houding van den Japanner niet die van één die zich machtig voelt en zich bewust is van den eerbied, dien hij de Europeaan inboezemt?”

Aldus gaat On Boen Liang met zijn klachten voort, om ten slotte de z.g.n. Chineezen-relletjes te bespreken. Daarvan zegt hij o.m.:

„De revolutie in China heeft den Mandsoe verdreven en China is nu republiek. Opgewonden republikeinsche nieuwjaarsvierders hebben hier gezondigd door in verzet te komen tegen de politie en openbare macht.

Natuurlijk hebben Europeesche bladen de kans schoon gezien om den Chinees voor alles leelijks uit te maken. Men leze de voor ons zoo verheffende taal van het Bataviaasch Handelsblad, het Soerabajasch Handelsblad, De Preanger-Bode; en toch zijn de Chineezen niet zoo erg schuldig als er wel in die couranten wordt geschreven. De bladen zelf waren de berichtgevers, die vertelden vernomen te hebben, dat geen bezwaren waren tegen het doen wapperen van onze vlag. Daaraan geloof hechtend, begroetten de Chineezen het uitsteken der Republikeinsche kleuren.”

De schrijver besluit: „Het zal nu ook niet lang meer duren of de Chineesche republiek is machtig genoeg om „welwillend” behandeld te worden en hare zonen met heele menschen gelijk gesteld te zien. Waarom zou Nederland zich opnieuw laten dwingen? Vrijwillig geven is beter dan gedwongen geven. Edelmoedige gaven zullen door ons dankbaar worden erkend. En onze goede wenschen zouden wij nog ten hemel zenden voor de Nederlandsche regeering.”

Koloniaal Tijdschrift.

De 2e aflevering van 't nieuwe „Koloniaal Tijdschrift”, uitgegeven door de Vereeniging van ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Ned.-Indië, bevat een tweetal bijdragen in verband met 't voorgestelde wetsontwerp tot reorganisatie van het B.B. n.l. van de controleurs R. A. Kern en J. J. van Helsing. De eerste bespreekt het ontwerp in het

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.

's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVEN- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

VACANT.

C. FORTMANN, SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELN. :-

Verzendingen onder garantie van gave overkomst.

C. HOYNG,

SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

LUXEBROOD-FABRIEK PAUL C. KAISER

Hofleverancier.

HOLLANDSCH MELKBROOD.
FRANSCH WEENERBROOD.
DUITSCH MIKKBROOD.
ALLINSON'S TARWEBROOD.

MOUTBROOD in soorten.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

GEBR. DE RIDDER

LEVERANCIERS VAN 1e KWALITEIT RUND-, KALFS-,
LAMS- EN VARKENSVLEESCH.

Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

Geregelde bezorging door alle wijken van
's-Gravenhage, Scheveningen en Voorburg.

VALERIUSSTRAAT - hoek Dunckerstraat - DEN HAAG.

INTERC. TELEFOON 2848.

F. C. DE BRUYN — MAGAZIJN VAN — KOLONIALEWAREN EN COMESTIBLES

Levert uitsluitend eerste kwaliteit tot billijke prijzen.

Bij betaling per week of à contant 2% korting.

" " " maand 1% "

INGREDIËNTEN VOOR DE RIJSTAFEL.

DANCKERTSTRAAT 43. TELEFOON 3361.

algemeen, de tweede, wiens artikel in een volgende afl. zal worden voortgezet, behandelt een speciaal gedeelte, n.l. „De inrichting van het Ind. bestuur, de opleiding en positie der Inlandsche bestuursambtenaren op Java en Madoera, in verband met het aanhangige plan tot reorganisatie van het bestuurswezen in Ned.-Indië”.

„De ethische bestuursinrichting en het gezag” is het opschrift van een artikeltje van „F.”, naar aanleiding van een artikel in de Java-Bode, waaruit te lezen valt, dat tal van inboorlingen op het Portugeesch gedeelte van Timor naar Nederl. territorium waren gevlucht teneinde aan mishandeling van Portugeesche zijde te ontkomen, doch deze vluchtelingen door onze ambtenaren zijn teruggewezen om rede zij geen pas hadden vanwege de overheid die hen mishandelde.

Aangezien zoiets als eene bespotting voor den ethischen koers onzer hedendaagsche koloniale politiek zou klinken, gelooft „F.” niet aan de juistheid van dit bericht, doch dringt aan op klaarheid in deze zaak.

Verder bevat deze afl. nog het slot van de uitvoerige beschouwingen van controleur A. J. Knaap over het „Katoenvraagstuk”, een overzicht van Inlandsche en Chineesche persuitingen door den heer A. H. J. G. Walbeem, en een rubriek „Uit vreemde koloniën”, door den heer E. Moresco.

Papoeasie.

In het Bulletin de la Société Royale de Géographie d'Anvers (dl. 34 afl. 3-4) treft men een in de Hollandsche taal geschreven artikel aan, waarin vele bijzonderheden over land en volk van het Engelsche gedeelte van Nieuw-Guinea. De titel er van luidt: Papoeasie. Lezing gehouden in het Koninkl. Aardrijkskundig Genootschap van Antwerpen, door den Eerw. P. Peeters, een der Missionarissen van het H. Hart.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 15: In memoriam Dr. J. A. Lodewijks, door dr. J. Dekker. — Koloniaal Museum te Haarlem. De veredeling van cultuurgewassen in Nederlandsch-Indië. Voordracht gehouden 14 Maart 1912, door H. C. Prinsen Geerligns. — De industriële ontwikkeling van Britsch-Indië en N.-Indië, door J. C. den Boer. — Bataviasche Landbouwvereniging. — Malangsche Landbouwvereniging. — Wereldhandel in cacao's in 1911. — Het adres van de Vereniging voor den Grooten Landbouw in Suriname. — De begroting van Suriname voor 1913. — Kultuurberichten (De Balata-verordening voor Suriname. — De balata-industrie in Suriname. — Balata, hout en rubberconcessiën in Suriname. Enz.). — Kleine mededeelingen (Koloniaal landbouwtentoonstelling te Deventer. — De Oengaran-waterleiding. Enz.). — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wettelijke rubrieken.

Mededeelingen Ned. Zendeling-Genootschap.

Het Nederlandsch Zendelinggenootschap geeft behalve zijn „Maandberichten” nog een ander periodiek uit, n.l. de „Mededeelingen”, een tijdschrift dat vier maal 's jaars verschijnt en dat gedurende den tijd van zijn bestaan (in 1911 werd het 55e deel uitgegeven) belangrijk heeft bijgedragen tot de verspreiding van kennis omtrent land en volk van Nederlandsch-Indië.

Omtrent de redactie dezer Mededeelingen lezen wij in het April-Nr. der Maandberichten.

„Aan Prof. C. Poensen werd op zijn verzoek met ingang van 1 Januari 1912 eervol ontslag verleend als Redacteur van het tijdschrift „Mededeelingen”. Hem werd hartelijk dank gezegd voor alle diensten, die hij ook in deze functie aan het Genootschap bewezen heeft.

Door het Hoofdbestuur werd daarop eene nieuwe Redactie benoemd, bestaande uit de B.B. A. M. Brouwer, J. W. Gunning en Joh. Rauws, welke laatste als eindirecteur zal optreden. De nieuwe Redactie besloot het tijdschrift in anderen vorm uit te geven. Het eerste nummer van den nieuwen jaargang zal eind Maart of begin April verschijnen. Men wordt beleefd verzocht alle stukken voor de Redactie aan den eindredacteur te zenden. De abonnementsprijs blijft f 2.40 per jaar.”

Indisch Militair Tijdschrift.

Inhoud der Maart-afl. levering: Het tactisch gebruik van mitrailleur, door C. O. van Kesteren. — Het kalibervraagstuk der Berg-Artillerie. Antwoord aan den majoor der Infanterie A. J. Gooszen, door J. Boodt en H. L. Maurer. — De topographische dienst als zelfstandig dienstvak en zijne open formatie. — De handleiding voor den optischen seindienst, door C. W. Geerligns, met Naschrift door J. Graaff. — Caveant consules? — Eene nachtoefening. — Over de verpleging van het Japansche leger. — Reor-

ganisatie van den veterinaire dienst bij het Ned. leger. — Mededeelingen betreffende het Ind. leger. Van vreemde legers. — Overzicht van eenige tijdschriften. Enz.

De Suikerbond na vijf jaren.

In No. 47 van het Weekblad voor Indië, schrijft de heer M. van Geuns een artikel naar aanleiding van het 5-jarig bestaan van den Bond van Suikergeëmployeerden op Java. Schr. constateert, dat de Bond gedurende dien tijd zijn kracht niet heeft gezocht in strijd. De koloniale maatschappij is te eigenaardig kapitalistisch ingericht; de „werknemers” verkeerden over 't geheel in te goeden doen; ze staan te ver van „unskilled labourers”; het aanbod van werkkrachten overtreft de vraag te zeer en het wapen van een algemeene staking is te moeilijk hanteerbaar dan dat het leven van den Bond analoog zou kunnen zijn aan dat van vereenigingen van proletariërs. Wel wordt ook hier naar lotsverbetering gestreefd, maar meer door het minnelijk oplossen van geschillen en het stichten van fondsen.

Zooals van zelf spreekt bevat bovengenoemd Nr. ook geïllustreerde mededeelingen over „De Chineesche relletjes”.

***

Ten slotte zij gewezen op de belangrijke debatten naar aanleiding van de voordracht „De Infanterie van het Ned.-Ind. leger na invoering van eene voorloopige militie op Java”, door den majoor der inf. H. C. Kerkkamp, opgenomen in No. 37 van het orgaan der Indische Krijgskundige Vereeniging.

Leeszaal HEULSTRAAT 17. DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 tot 6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:
Hou en Trou, Vrede door Recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, De Booschapper, Revue économique, Indische Gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Nederl. Zendeling-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Instilinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscour. En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

MEDEDEELINGEN.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

Wordt ter kennis van de leden gebracht, dat wegens schoonmaak bureau en leeszaal Laan v. Meerdervoort 18 gesloten zullen zijn tot en met 28 April a.s.

Voor inlichtingen kan men zich schriftelijk wenden tot den Alg. Secretaris, den heer G. C. M. de Witt, Reinkenstraat 56, Den Haag.

HET BESTUUR.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

Voor het middelbaar onderwijs in Nederl.-Indië wordt gevraagd een leeraar, bevoegd tot het geven van onderwijs in de Hoogduitsche taal en letterkunde aan eene hogere burgerschool met 5-jarigen cursus.

Aan de uitzending is verbonden:

a. eene gratificatie voor uitrusting ad f 1000;
b. overtocht naar Batavia als gouvernementsspassagier der eerste klasse, casu quo ook voor het wettig gezin;

c. een voorloopig traktement van f 150 's mds., ingaande met den dag van aankomst te Batavia tot den dag waarop het activiteitstraktement, volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië ingaat.

Het traktement bedraagt f 450 's maands, met 3 vierjaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands, zoodat zal worden bereikt een maximum traktement van f 750 's maands.

De uit te zenden leeraar zal, zoo mogelijk, in den loop der maand Juni a.s. in Indië moeten aankomen en zich schriftelijk moeten verbinden tot teruggave aan 's Lands kas van de gelden welke aan hem en te zijnen behoeve zullen zijn voldaan, zoo wegens

DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:
Dr. T. BRESNEE (pres.)
H. E. VAN LEYDEN.
I. BÄCK.

Directie:
G. J. KUNST.
E. V. VAN LEYDEN.

Effecten = Goupons = Wissels
Safe-inrichting.

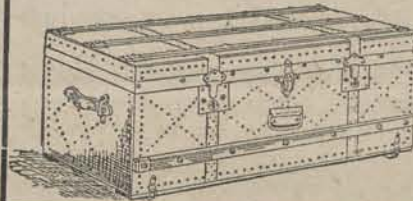
VERKOOPHUIS

GROOT
HERTOGINNELAAN 103 DEN HAAG
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10-4 uur.

W. POPPINK, :: :: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat
141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe pooten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40 cM. hoog, m. bak f 12.—

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.

Kantoren { WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.
„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HARG 419.

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,

Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,

Wie rust verlangt na zijn werk . . . . . of

Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.

Uitmundend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”.

Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.

Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. Z. HOEK en J. TH. WOUTERS Waldeck-Pyramontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

Kleermakerij E. STAAL

LANGE HOUTSTRAAT 18, 1e étage

— Telefoon 3535 —

Uitsluitend Engelsche Stoffen

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

Groote en smaakvolle sorteering in
Zomerblouses.

gratificatie voor uitrusting als wegens overtocht naar Nederl.-Indië, bijaldien hij binnen 5 jaren na zijne aankomst op Java, om andere redenen dan welbe- wezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toe- doen ontstaan (ter beoordeeling van de regeering), uit 's Gouvernements dienst wordt ontslagen of in- dien hij niet binnen den hem aan te wijzen tijd naar Indië vertrekt dan wel de reis derwaarts moed- willig afbreekt.

Zij, die zich in de genoemde betrekking aan 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië wenschen te verbinden, moeten zich zoo spoedig mogelijk, bij een op zegel geschreven request, tot het Departement van Koloniën wenden onder overlegging van:

- 1o. hunne akten van bevoegdheid;
- 2o. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door den burgemeester hunner woon- plaats;
- 3o. een certificaat van voldoening aan de wet op de nationale militie, afgegeven door den Commis- saris der Koningin in de betrokken provincie; en
- 4o. hunne geboorte-akte.

De requesten moeten de mededeeling inhouden of de sollicitanten al dan niet zijn gehuwd en casu quo het aantal en den leeftijd hunner kinderen.

De uit te zenden leeraar wordt vóór zijn vertrek onderworpen aan een geneeskundig onderzoek, op- dat blijke of hij fysiek geschikt is voor den Indi- schen dienst.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwnpensioen enz., staan de leeraren gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die waarin de be- noeming door den Gouverneur-Generaal van Neder- landsch-Indië zal hebben plaats gehad en de be- trekking zal zijn aanvaard.

Ned. Staatscourant van 5 en 6 April 1912. No. 81.

Voor het vak van schéepsbouw bij het marine- établisement te Soerabaja worden gevraagd vier **bekwame vaste werklieden-machinstellers.**

Bekendheid met de toepassing van motoren strekt tot aanbeveling.

Zij moeten zijn van een uitstekend fysiek ge- stel, hetgeen moet blijken uit een geneeskundig on- derzoek vanwege het Departement van Koloniën.

Zij mogen niet jonger dan 22 en niet ouder dan 30 jaar zijn.

Zij zijn gehouden zich te verbinden voor den tijd van 3 jaren, in te gaan met den dag van ont- scheping in Nederlandsch-Indië.

Het traktement van de uit te zenden personen zal bedragen f 150 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, en eindigende met den dag volgende op dien van expiratie van het verband, welk traktement bij gebleken ge- schiktheid en ijverige plichtsbetrachting (ter beoor- deeling van den commandant der zeemacht in Neder- landsch-Indië) kan klimmen tot f 175 's maands, door twee jaarlijksche verhoogingen van f 12.50 's mds.

Voorts wordt, zoolang aan het marine-établissem- ent 8 uur per dag gewerkt wordt, eene toelage genoten van f 25 's maands, boven het overeenge- komen maandelijksche traktement.

Aan de uitzending is verbonden:

- a. overtocht voor gouvernementsrekening met gezin naar Indië als passagier der derde klasse;
- b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 350, waarvan hier te lande vóór het vertrek f 250 en bij aankomst te Batavia f 100 wordt vol- daan.

Sollicitanten moeten vóór 10 Mei a.s. een aan den Minister van Koloniën gericht op zegel geschreven request inzenden aan den waarnemend chef van het bureau stoomwezen bij het Departement van Marine, den officier-machinist der 1ste klasse J. F. A. v. Bruggen, bij wien verdere inlichtingen zijn te bekomen. Bij de requesten moeten de noodige stuk- ken worden overgelegd.

Ned. Staatscourant van 12 April 1912. No. 85.

Van de Naaml. Venn. „Boeatan”:

ACHTSTE JAARVERSLAG.
(CONCEPT).

Aangenaam is het ons u wederom, thans voor de achtste maal, het jaarverslag onzer verrichtingen aan te bieden, te meer daar wij het verblijvend verschijnsel te vermelden hebben, dat in het afge- loopen werkjaar voor het eerst, sedert het bestaan van „Boeatan”, een winst werd gemaakt en wel van f 784.54½.

Met verwijzing naar de betrekkelijke verantwoor- dingstukken van onzen Thesaurier, aan wiens onvermoeiden ijver en nauwgezetheid dit gunstig verschijnsel grootendeels te danken is, zij hierbij kortelijk vermeld, dat echter het saldo-verlies thans nog bedraagt f 5806.62; dat in 1911 f 800 aan aan- deelen werden geplaatst, zoodat nu nog onuitge- geven is een som van f 4385.—

In het afgelopen jaar werden aan subsidies nog ontvangen f 600 en verkocht voor een bedrag van f 7631.58½.

Met groote erkentelijkheid gedenken wij hier de ons van verschillende zijden zoo welwillend verleende hulp en voorlichting, vooral van onze vele correspondenten in Oost- en West-Indië.

Bij onze pogingen tot het weder doen opleven en bevorderen der Inl. huisvlijt-kunstnijverheid, is het ons telkens van het grootste belang gebleken, dat „Boeatan” in voortdurende verbinding blijft met belangstellende personen en autoriteiten in de verspreide deelen van den Nederl.-Indischen Archipel, en onze Koloniën in Amerika, overal, waar nog sporen van volkskunst worden aangetroffen.

Na de hier opgedane ondervindingen betreffende de ons toegezonden werkstukken is 't vooral zaak o. m. nauwkeurig te weten te komen met welke bezwaren de ontwikkeling van dezen arbeid ginds te kampen heeft, waarin zich bijzonderlijk de aan- leg der kunstnijveren openbaart en welke waarde, zoowel uit een commercieel als een esthetisch oog- punt beschouwd, aan hun produkten kan worden toegekend.

Daarom zijn wij op het denkbeeld gekomen, te trachten in de voornaamste centra van Inland- sche huisvlijt en kunstnijverheid „Boeatan-Commis- sies” in het leven te roepen en werd door ons de circulaire verspreid, welke ook in Het Koloni- aal Weekblad werd opgenomen.

Ten zeerste dankbaar voor de hulp, ons daarbij door Mevrouw E. van Deventer—Maas op haar reis door Ned.-Indië toegezegd, koesteren wij van de totstandkoming dezer Commissies de beste verwachtingen.

Uit Padang mochten wij reeds het verblijvend bericht ontvangen, dat zich daar eene Boeatan- commissie gevormd heeft, met Mevr. Westen- Neringbögel tot voorzitter en den heer Bijlevelt tot secretaris-penningmeester, welke dadelijk aan het werk is getogen.

Van den Resident der Lampongsche Districten vernamen wij, dat te Telok Betong eene Boeatan-Commissie tot stand is gekomen, bestaande uit de heeren: J. C. van der Meulen, gewes- telijk secretaris, als voorzitter; P. F. J. Kart- haus, controleur B.B.; Dapok gelar Raden Bangsalwan, gepensionneerd Hoofddjaksa; en Mas Agoes, ex-Demang, als leden.

Te Soerakarta is ook een Boeatan-Commis- sie gesticht, waarvan de Resident, de heer G. F. van Wijk het voorzitterschap op zich genomen heeft, de heer W. M. Ingenluff het secreta- ris-penningmeesterschap vervult, en verder de heeren J. W. Kiliaan (Translateur), Pangeran Ario Koesoemodiningrat en Raden Toemenggoeng Wieksodiningrat leden zijn.

Ook de heer J. L. G. Heijting, Resident van Banjoemas deelde ons mede er in gestaagd te zijn een Boeatan-Commissie te vormen.

Dit is een heuchelijk begin, dat, naar wij hopen, allerwege navolging zal vinden, want van een goede regeling van zaken in Indië zelf hangt in deze natuurlijk véél af.

De tentoonstellingen met verkoop in ons lokaal: Heulstraat 19, Den Haag, blijven zich verheugen in een vrij druk bezoek van belangstellende ingeze- tenen en vreemdelingen.

Meerdere dergelijke blijvende tentoonstellingen niet alleen hier te lande, doch tevens in den vreemde, zouden, naar onze meening, zeer zeker op den duur de herleving der Indische kunstnijverheid ten goede kunnen komen. Maar om hiertoe te geraken zou, althans in den aanvang, een ruimer werkkapitaal voor „Boeatan” zeer gewenscht zijn.

Aan meerdere tijdelijke binnen- en buitenlandse tentoonstellingen werd ook weder in het afgelopen jaar door „Boeatan” met veel succes deelgeno- men, o. a. te Berlijn, Groningen, Christiania, Rou- baix, en laatstelijk aan de Vezeltentoonstelling, welke einde December j.l. te Amsterdam in de Koningszaal van Artis is gehouden.

Een bij uitstek deskundige schreef daarover in Elsevier's Maandschrift van Febr. j.l.:

„De kleine verzameling vlechtwerk, uit Soerabaja gezonden, waar eenige maanden geleden het Vezel- congres heeft plaats gehad, is gelukkig aangevuld kunnen worden met andere collecties, onder anderen van „Boeatan”.

„Blijkens de uitgestalde artikelen heeft „Boeatan” een goed geslaagde poging gedaan met de toepassing van de Indische vlechtkunst, een toepas- sing, waarbij, met het oog op het debiet, de juiste bestemming van het voorwerp vooropgesteld dient te worden. De richtige, voor het praktische gebruik van nut zijnde toepassing eener bekoorlijke volks- kunst, zonder hiervan de originele, karakteristieke artistieke aan te tasten, is de groote puzzle van de sociaal-economische en technisch-artistieke ver- heffing van inheemsche nijverheid. Het komt ons voor, dat „Boeatan” den aanvang der oplos- sing van dit zoo moeilijke vraagstuk heeft aange-

STOOMKOFFIEBRANDERIJ
en THEEHANDEL

P. D. SCHILTE

32 Groenmarkt :: DEN HAAG

Opgericht 1868 - Telefoon 2539.

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 :: DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. C. König & Ebhardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

VULPENHOUDERS.

DE VRIES & Co. - PRINSESTRAAT 17
TELEFOON 3969,

behandelt alle passages en verzendingen naar plaatsen in Ned.-Indië, Afrika, Amerika, Australië en Azië, en sluit alle soorten Assurantiën (Zee-, Brand-, Inbraak-, Ongelukken-, enz.) tegen de billijkste prijzen en voordeeligste condities.

ZOO JUIST VERSCHENEN.

Onze firma heeft het genoegen U te kunnen mededeelen, dat haar Nieuwe geïllustreerde PRIJSCOURANT 1912 voor Rijnwien, Banden en Rijnwielbenoedigheden zoo even is verschenen. Deze wordt de ons bekende handelaren en toko- houders gratis en franco per post toegezonden. Zij die de prijs- courant niet ontvangen, gelieven deze alsnog bij ons aan te vragen. **BLIJFT OP DE HOOGTE VAN HET NIEUWSTE.** U koopt bij ons goedkoop en goed.

Aanbevelend,

S. VAN DER BIJL - Waterlooplein 96/8 - AMSTERDAM.

BERLIJN.

HOTEL HOF VAN HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.
Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.
3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. v. VEELLEN.

HOTEL VAN ZEBEN - Café Restaurant,
Wagenstraat 44 TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

PATISSERIE

D. W. VAN GEEST

Prins Hendrikstraat 78 - Teleph. 1851

SPECIAAL ADRES

INDISCHE SPEKKOEK

P. VAN DEN BRUL.

AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.

HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.

KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

's-GRAVENHAAFSCH MODEL- & VERKOOPHUIS
KONINGSPLEIN 23.

Verkoop van uitsluitend PRIMA MEUBELEN onder garantie, tegen zeer LAGE PRIJZEN.

SPECIAAL ADRES VOOR FAMILIËN DIE ZICH GAAN INSTALLEEREN.

Geopend dagelijks van 9-9 uur. - Zondags 10-5 uur.

geven; de geëxposeerde proeven toonen althans, hoe gelukkig deze vereeniging geweest is in haar aanwijzingen tot toepassing van vlecht-kunst, en hoe in ieder geval met dezen arbeid het streven tot het verkrijgen van superieure, correct vervaardigde, konkurrenzfähige artikelen hand in hand moet gaan.

„Misschien hebben weinige tentoonstellingen zulk een scherpe grens gesteld tusschen de taak van de machine en het arbeidsveld van den handwerker, als deze Amsterdamsche tentoonstelling nu deed. Zij gaf het zoo duidelijk aan: het product voor dagelijksch massa-gebruik (touw, papier, e. d.) voor de machinale bereiding, de luxe-weefkunst, de vlecht-kunst voor den handenarbeid. Alles te zamen genomen, demonstreerde zij — en dat is de zeer sympathieke zijde ervan —, de richting, waarin zou moeten worden voortgewerkt, om bij bevordering van Inlandsche nijverheid en kunstnijverheid meerdere, gunstige resultaten te kunnen verkrijgen.”

Het valt niet te ontkennen, dat tot verwezenlijking van het doel, dat „Boeatan” zich heeft voorgesteld en dat ongetwijfeld de sympathie zal wegdragen van allen, die in onze Indiën belangstellen, grootere geldelijke uitgaven noodig zullen zijn, dan hare middelen thans toelaten. Daarom wendde de Raad van Beheer zich tot de Regeering met het verzoek tot het verkrijgen van eene subsidie van f 5000. Van den Minister van Koloniën mochten wij ten antwoord ontvangen, dat zijnerzijds geen bezwaar bestond een som van f 2500 op de Indische begrooting van dit jaar te brengen, onder voorwaarde: „dat voor minstens een gelijk bedrag door particuliere bijdragen in de behoefte aan geldmiddelen voor onze vennootschap werd voorzien en dat hiernaar alsnog met ernst zal zijn te streven”.

Voor de vervulling der gestelde voorwaarde hebben wij ons tot verschillende personen en lichamen gewend, van wie wij mochten veronderstellen, dat zij iets voelen voor ons streven. Dankbaar zij hier vermeld, dat wij reeds vele bijdragen mochten ontvangen, waaronder met groote waardeering een som

van f 100 van Hare Majesteit de Koningin-Moeder. Onderscheiden Indische maatschappijen lieten zich niet onbetuigd; één harer zeide ons een zeer welkome jaarlijksche subsidie van f 50 toe. Op enkele honderden guldens na werd de vereischte som reeds vóór het uitbrengen van dit verslag verkregen, maar..... de laatste loodjes wegen het zwaarst. Daarom hopen wij, dat een herhaalde opwekking tot steun van „Boeatan”, ook op financieel gebied, te dezer plaatse gedaan, in goede aarde mag vallen.

Tot opwekking van de Inlandsche huisvlijt en kunstnijverheid in Insulinde kan en moet nog zoo-veel gedaan worden!

Dikwijls wordt ook het bezwaar gevoeld, dat de stand en de lokaliteit van onze lokalen niet aan alle vereischten voldoen.

Zoolang evenwel de geldmiddelen ons niet toelaten een beter pand in een meer bezochte buurt in huur te nemen, wordt met de beschikbare krachten al het mogelijke gedaan om de zaken zoo goed mogelijk te drijven. Hierin werd onze Raad, als tevoren, ijverig bijgestaan door de directrice, mejuffrouw C. Loebèr, terwijl de trouwe huisbewaarster, mejuffrouw S. Maijer—Jager, haar best bleef doen om het den bezoekers in het achterzaaltje, waar gelegenheid is tot theedrinken, naar den zin te maken. Beiden zouden het, in het belang der Indische kunstnijverheid, nog gaarne wat drukker hebben. Alle leden der Vereeniging „Oost en West”, welke de oprichtster is van „Boeatan”, zullen zeker het hunne hiertoe wel willen bijdragen.

In de samenstelling van den Raad van Beheer kwam geen verandering.

De Raad van Beheer:

- N. VAN ZUYLEN—TROMP, Voorzitster.
- CH. P. J. BLOK, Secretaris.
- W. VAN WAALWIJK, Penningmeester.
- H. W. ZILCKEN—VAN BAAK, lid.
- J. E. JASPER, tijdelijk lid.

BALANS OP 31 DECEMBER 1911.

Aan Aandeelen in Portefeuille . . .	f 4.385.—	Per Kapitaal-Rekening	f 30.000.—
„ Kassa-Rekening	594.75	„ Diverse Consignatarissen . . .	187.88
„ Scheurleer Zoonen	2.014.07		
„ Beleggingen	4.038.96 ⁵		
„ Diverse Debiteuren	855.77		
„ Diverse Correspondenten . . .	1.537.40		
„ Winkelgoederen	9.756.74		
„ Goederen in Comm. gegeven . .	913.73		
„ Publicatiën	1.—		
„ Thee-exploitatie	81.83 ⁵		
„ Inventaris	200.—		
„ Winst- en Verlies-Rekening . .	5.808.62		
	f 30.187.88		f 30.187.88

WINST- EN VERLIES-REKENING OVER 1911.

Aan Onkosten-Rekening	f 3.290.85	Per Winkelgoederen	f 4.081.02
„ Inventaris	236.96 ⁵	„ Commissie-Rekening	54.44
„ Beleggingen	6.87 ⁵	„ Intrest-Rekening	124.39 ⁵
„ Voordeelig verschil	784.54 ⁵	„ Thee-exploitatie	56.78
	f 4.319.23 ⁵	„ Publicatiën	2.60
			f 4.319.23 ⁵

's-GRAVENHAGE, 17 Februari 1912.

De Raad van Beheer:

- w.g. N. VAN ZUYLEN—TROMP, Presidente.
- w.g. WAALWIJK, Thesaurier.

NOTA VAN TOELICHTING bij de verantwoording over 1911.

Bij de samenstelling van de Balans en de Winst- en Verliesrekening over het afgelopen jaar, voegen wij, zooals wij dit steeds doen, eenige inlichtingen omtrent de in die stukken voorkomende cijfers.

Terwijl het nadeelig verschil der Winst- en Verliesrekening in 1909 nog f 1536.39 bedroeg en in 1910 f 1005.52, bedraagt thans het voordeelig verschil dier rekening f 784.54⁵, niettegenstaande op den winkel-inventaris f 236.96⁵ werd afgeschreven, tegen in andere jaren f 50 plus de kosten van onderhoud.

Het bedrag van den omzet hebben wij niet kunnen vergroeten; dit bedroeg nu f 7631.58⁵ tegen f 7712 in 1910 en f 6406.90 in 1909, doch de onkosten, die in 1909 f 3981.67 bedroegen (62%) en in 1910 f 3731.32⁵ (48%), beliepen nu met inbegrip van de afschrijving op inventaris f 3527.81⁵ (zonder inventaris f 3290.85), zijnde 46% (zonder inventaris 43%), zoodat in de ongelden eenige vermindering was te bespeuren.

De bijzonderheden omtrent de rekening Winkelgoederen zijn opgenomen in eene bijlage A, die eene volledige specificatie der rekening, ook van elke rubriek, bevat, zoodat na te gaan is wat het resultaat van iedere rubriek is geweest. Uit het stuk blijkt, dat eene winst werd behaald van f 4081.02 tegen f 2494.65⁵ en f 2152.37⁵ respect. in 1910 en 1909.

Genoemde bijlage A, en meer uitvoerig bijlage B, toont aan, dat in 1911 voor ons werd ingekocht f 2561.48, tegen f 5384.31⁵ in 1910, en dat daarop aan vrachten en rechten en uitgaven voor betere

verkoopbaar-making enz., drukte f 293.86⁵ tegen f 1115.74 in 1910.

Eene nauwkeurige taxatie van het restant op ultimo December 1911 wijst een cijfer aan van f 16261.23 (in 1910 en 1909 f 18891.78 en f 16753.93). Volgens gewoonte werd van het taxatie-cijfer 60% als balanswaarde aangenomen. Een gedetailleerde inventaris der restanten was ter beschikking van de commissie van onderzoek.

Zooals wij in ons vorig jaarverslag reeds te kennen gaven, lag het in ons voornemen, onze magazijnvoorraad te verminderen, en daarin zijn wij dit jaar vrijwel geslaagd; ons voornemen is ook in 1912 daarmede voort te gaan, voor zoover zich dit laat vereenigen met een gereeden afzet van het geheel.

Wegens koersverschil hadden wij op het hoofd Beleggingen eene som van f 6.87⁵ af te schrijven.

Aan Commissie ontvingen wij in 1911 f 54.44 tegen f 87.20 en f 44.98 in 1910 en 1909. Zooals wij in het vorig verslag bereids reeveerden werd in 1911 niet gerekend op een bedrag gelijk aan 1910.

Dank zij ons grooter effectenbezit dan in 1910, ontvingen wij in 1911 aan Intrest f 124.39, terwijl wij in 1910 en 1909 daarvoor respect. f 95.50 en f 138.32 ontvingen.

De rekening Thee-exploitatie gaf een avans van f 56.78⁵ en op het hoofd Publicatiën kon een avans geconstateerd worden van f 2.60.

Zooals bereids werd aangeteekend bedroegen de onkosten in 1911 f 3290.85, vide bijlage C, wat lager is dan in vorige jaren, toen echter daaronder begrepen was de afschrijving op winkel-inventaris, waarvoor nu eene afzonderlijke rekening in de boeken is geopend.

H. ZUMPOLLE VEENESTRAAT 29
Telefoon No. 4105

Specialiteit in KOFFERS, LEDERWAREN, REISARTIKELLEN.

SPECIALE AANBIEDING:

- Gepantserde Hutkoffer, met 1 bak, lang 100, breed 50, hoog 36 cm. . . . . f 9.75
- Dezelfde Koffer, met 1 bak, hoog 40 cm. (voor de nieuwe schepen) . . . . . f 10.75
- Gepantserde Mailkoffer, met 1 bak (voor het bagageruim), lang 100, breed 50, hoog 50 cm. . . . . f 11.50
- Gepantserde Boekenkoffer, 50 en 50 cm. . . . . f 6.25

ZENDINGEN NAAR INDIË ELKE WEEK.

RADMEDAKER'S Kon. Cacao- en Chocoladefabriek
DEN HAAG.

EIGEN WINKELS:

HOOGSTRAAT 22, P. HEINSTRAT 125, HEERENGR. 60,
PRINSESTRAAT 76b, ANNA PAULOWNA STRAAT 78.

Steeds de nieuwste Bonbons.

Pakketverzendingen naar de tropen onder -o- garantie voor goede overkomst. -o-

Geïmporteerde Amerik. Schoenen
HEALTH SHOES.

HEULSTRAAT 11

M. A. GREVE = Telef. 417
Specialiteit „EIGENGEMAAKT SCHOEISEL”.

Firma J. R. JEDELOO

FABRIEK EN MAGAZIJNEN VAN DIAMANTEN,
:- GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN. :-

9 SPUISTRAAT 9

Telef. 1603. DEN HAAG. Telef. 1603.

MODE-ACADEMIE

Grondig onderricht in MAAT-
KNIPPEN en COSTUUMNAAIEN.

Allen die aan een cursus deelnemen kunnen eenige der nieuwste COSTUMES voor zich zelve vervaardigen.

Opleiding voor DIPLOMA's der
- Mode-Vakschool Vereeniging. -

PROSPECTUS en inlichtingen te bekomen bij de
Directrice M. E. DANCKAERTS, Regentessepl. 7,
DEN HAAG.

J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,
Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

NIET DUURDER, WEL BETER DAN ANDER BROOD

ONVERPAKT BROOD IS
ONHYGIENISCH
ONSMAKELIJK
ONZINDELIJK

SUMMUM LUXE-BAKKERIJ
TEL. 1035
PRINSEGR. 126
126A

In aanmerking nemende het verlies op ultimo December 1910 (f 7193.16½) moest het verlies nu bedragen f 6408.62, doch toont de rekening Winst en Verlies een nadeelig saldo aan van f 5808.62. Aan Subsidiën werden nl. in 1911 f 600 ontvangen, welke som niet ten bate van de Winst- en Verliesrekening over dit jaar gebracht werd — ten einde geene verkeerde gevolgtrekkingen met vroegere of latere jaren te maken —, doch dadelijk onder ult^o. December in het credit van het hoofd „Winst en Verlies” werd geboekt.

Omtrent de cijfers in de Balans kan het volgende worden aangegevend:

In 1911 werd voor 16 aandelen in de vennootschap een som van f 800 ontvangen, waardoor het hoofd „Aandelen in Portefeuille” van f 5085 tot f 4385 verminderde.

Het saldo der Kassa-Rekening bedroeg f 594.75 en stemt overeen met het kasboek, welke laatste aan de commissie van onderzoek is vertoond.

Dit laatste is mede het geval met de effecten, voorkomende onder het hoofd „Beleggingen”, welke effecten gespecificeerd zijn in bijlage D.

De som, door de heeren Scheurleer Zonen aan ons verschuldigd, blijkt uit hunne rekening-courant 2de halfjaar 1911, bijlage E.

De specificatie F, die deze nota vergezelt, geeft aan welk bedrag door elken debiteur verschuldigd was, waarbij wij aantekenen, dat het grootste deel van de totaal som f 855.77 bereids voldaan is.

Uit de bijlage G blijkt, wat de vennootschap te vorderen had van hare correspondenten in Nederl.-Indië. Niet zonder succes waren wij voortdurend bezig overjarige postjes te incasseeren, en wij hadden als totaal oninbaar slechts f 31 af te schrijven, wat ten laste der Winkelgoederen kwam. Hoewel het totaal cijfer nu iets hooger is dan in 1910 (f 1537.40 en f 1450.93), hopen wij ultimo December a.s. een veel lager totaal cijfer te hebben, en ook de zeer weinige langjarige posten, die er nu nog op voorkomen, te hebben geïncasseerd.

Aangezien wij voor een deel van onzen voorraad elders een betere markt meenen te zullen aantreffen dan hier ter plaatse, hebben wij enkele artikelen laag getaxeerd, tot eene waarde van f 913.73 in commissie gegeven en hopen wij dat die transactie met winst afgewikkeld kan worden.

Het hoofd „Publicatiën” gaat als gewoonlijk met f 1.— per balans over, terwijl het saldo, dat per balans op de rekening Thee-exploitatie overgaat, bestaat uit f 80.83½, die ons zullen worden afgedragen, en uit f 1.— voor de taxatie van den inventaris van den theesalon.

Voor den inventaris van het magazijn en het bureau werd eene afzonderlijke rekening in de boeken opgenomen — vroeger geschiedde dit onder het hoofd „Onkosten” — en de waarde van dien inventaris afgeschreven tot op f 200, welke som wij ons voorstellen ultimo December a.s. op f 1.— terug te brengen. Bijlage H geeft een overzicht van het aanwezige.

In het Kapitaal onzer vennootschap kwam geene verandering en bleef dit op f 30000 bepaald; het saldo, dat wij aan Diverse Consignatarissen verschuldigd zijn en bereids voor het grootste deel is afgerekend, is nader gespecificeerd in bijlage J.

Ten slotte stippen wij nog aan, dat het nadeelig verschil onzer Winst- en Verliesrekening nu f 5808.62 bedraagt, tegen f 7193.16½ in het voorafgaande jaar, zijnde nu ± 19½% tegen in 1910 circa 24% van het kapitaal.

's-GRAVENHAGE, 17 Februari 1912.

De Raad van Beheer:

w.g. N. VAN ZUYLEN—TROMP, Presidente.
w.g. WAALWIJK, Thesaurier.

's-GRAVENHAGE, Februari 1912.

Aan

den Raad van Beheer der N.V. „Boeatan”.

Wij hebben het genoegen u, onder terugzending der ons aangeboden balans en verdere bescheiden, uwe geldelijke verantwoording over 1911 bevattende, te berichten, dat wij een en ander in volmaakte orde hebben bevonden, en mitsdien aan de algemeene vergadering in overweging mogen geven daaraan hare goedkeuring te verleenen.

Bij vergelijking met de balans van het vorige jaar trok het onze aandacht, dat, terwijl toen een bedrag van f 382.73 als waarborgsom was gedeponeerd door de personen, die eene waarde van f 462.85 aan goederen in commissie hadden ontvangen, thans zoodanige post niet meer voorkomt, tegenover eene waarde van f 913.63 (volgens bijlage A f 983.11) aan derden in commissie toevertrouwd.

Het zal uwen Raad voorzeker eene bijzondere voldoening zijn, dat ditmaal niet alleen de onkosten gedekt werden, doch het bedrijf voor den eersten keer een voordeel saldo heeft overgelaten. U daarmede onzen gelukwensch aanbiedend, spreken wij de hoop uit, dat de reeks van verlies gevende jaren thans voorgoed afgesloten moge blijken.

De Commissie van Verificatie:

w.g. A. A. FOKKER.
w.g. H. E. LEVERT.
w.g. K. H. H. VAN BENNEKOM.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 15 Maart 1912. No. 22.

Benoemingen, enz.

Civil Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderwijzeres A. G. Pullens, G. P. Oldemans en D. P. R. Le Grom; elf maanden aan den onderwijzer P. B. H. Laemers, een jaar aan den adsp.-ingenieur W. Varkevisser, den ingenieur J. Blackstone; tien maanden aan den ambtenaar A. Th. Hafkenscheid.

Ontslagen: op verzoek eervol de controleur Th. H. A. van der Ven; de ambtenaar A. E. Wardenaar. Benoemd: tot inspecteur van het Inl. onderwijs J. J. van Eupen; tot onderwijzer te Batavia W. van der Sluis; tot alg. ontvanger 1e kl. F. W. Samuels; tot idem 2e kl. J. A. Waleson; tot idem 3e kl. F. K. Winter; tot architect A. L. F. J. v. d. Dungen Gronovius; tot controleur in de res. Timor A. J. L. Couvreur.

Geplaatst: in Atjeh de controleur F. A. L. de Nijs; in Tapanoei de idem Ch. H. J. Baron van Hœvell.

Benoemd: tot onderwijzeres te Padang Mejuffrouw Th. Ch. van Ginkel; te Soerabaja Mej. H. V. Morbeck; tot opzichter machinist F. H. Watson; tot onderopzichter L. J. A. Pascaud.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den ritmeester H. Philippi; elf maanden aan den 1en luit. H. Meihuizen; een jaar aan den 2en luit. der cavalerie C. Sweris.

Ontslagen: op verzoek eervol de majoor-intendant H. von Mauntz; de majoor der cav. B. Hendriks.

Bevorderd: tot 1en luit. de 2e idem L. E. M. Ketting Olivier; W. F. Eisma, J. C. F. Ohlhardt, H. C. M. Morren, B. A. W. Schlimmer en P. A. Ravelli; tot kapitein de 1e luit. J. Feikema en W. H. Cassa; tot 1en luit. de 2e idem K. van Erpecum en A. D. van Steenberg.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en commies W. R. Winter.

Benoemd: tot inspecteur van scheepvaart C. H. de Goeje.

Uit de Javasche Courant van 19 Maart 1912. No. 23.

Civil Departement.

Verleend: elf maanden verlof aan den leeraar Ch. J. R. Both.

Ontslagen: op verzoek eervol als lid der commissie van het oudheidkundig onderzoek J. Knebel.

Benoemd: tot ass.-resident van Brebes E. R. v. Lier; tot alg. ontvanger 2e kl. J. K. Fauser; tot idem 3e kl. J. P. Jacobs; tot adspirant adj.-chef S.S. op Java A. Molenaar; tot patih van Poerworedjo Raden Mas Sosrodikoesoemo; tot wedana van Sapoeran Raden Djojodirdjo.

Geplaatst: in de residentie Preanger Regentschappen de controleur G. J. ter Poorten; in het gouv. Celebes de idem E. E. W. G. Schröder; in Palembang de idem J. M. M. L. de Wilde Ligny; in Tapanoei de idem C. J. Adamse; in Amboina de civil gezaghebber B. Bangert.

Benoemd: tot onderwijzer 3e kl. te Bandoeng G. van Heuven; te Tegal J. W. Croes.

Overgeplaatst: naar Medan de onderwijzer J. Boesveld.

Geplaatst: te Telokbetong de onderwijzer W. van der Sluis; te Tjilatjap H. Ch. Wekenborg; te Batavia als onderwijzeres Mevr. I. E. J. Bamberg-Koene.

Benoemd: tot opzichter G. Bousquet en J. Swaving; tot klerk te Batang C. Y. Westhoff.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den commies P. A. Kroll; den kapt. der inf. J. P. Donk.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein der inf. J. P. Donk.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein der inf. W. Aars.

Bevorderd: tot 1en luit. de 2e luit. A. A. Gelpke en P. R. A. van Vladorp.

Overgeplaatst: naar Bali de kapt. Z. M. C. E. Valckenier de Greeve en de 2e luit. R. Posthumus; naar Zuid Nieuw-Guinea de kapitein E. Weijerman; naar Boeton de kapitein M. C. Maas; naar Paré-Paré de 1e luit. S. C. Plantinga; naar Malang de onderluitenant W. G. J. Muuse; naar Padang de off. van gezondh. F. L. Arentoft; naar Fort de Kock de idem F. M. O. Christophersen; naar Djokjakarta de 2e luit. der cavalerie M. Thomson; naar Soerakarta de 2e luit. der cavalerie H. W. L. Schram.

HEEREN MODE- en HOEDEN-MAGAZIJN

HILLMER & Co.

NOORDEINDE 58. — DEN HAAG.

Telefoon 1667.

Hemden & Ondergoederen

P. J. VAN LEEUWEN & ZON,
VEENESTRAAT 41. WEIMARSTRAAT,
hoek Koningsplein.

Kantoorbenodigdheden - Luxeartikelen.

LEDERWAREN.

SPECIAAL ADRES VOOR DEGELIJKE REISARTIKELLEN.

Gepantserde Mail- en Boekenkoffers

in verschillende grootten voorhanden.

Extra afmetingen worden in den kortst mogelijken tijd vervaardigd.

„TRANSVALIA”

PRINS HENDRIKSTRAAT 74, DEN HAAG.

ONDERGOEDEREN

OOK IN ECHT JAEGER.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE

BANKZAKEN.

SAFE - INRICHTING.

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

KUNST-ATELIER

van GOUDEN en ZILVEREN WERKEN
in diverse stijlen.

REPARATIE- en GRAVEERINRICHTING.

CHR. J. P. DE RUITER, CORN. SPEELMANSTRAAT 31
en WILHELMINASTRAAT 69.

's-GRAVENHAGE.

S. P. VAN DER MAREL,

COPERNICUSSTRAAT 123. — hoek Beeklaan.

TELEFOON 9104Y.

HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN
en COMESTIBLES.

5% dividend.

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD

Spuistraat 69 - 's-HAGE

Telefoon 5470.

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN-
ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.

REPARATIE-INRICHTING.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttel bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 x voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

Leverancier
van H.M. de
Koningin

MAISON DE BONNETERIE.

Tijdelijk HULPGEBOUW tegenover
het Stadhuis DEN HAAG.

Grootst gesorteerde Magazijnen in
elegante Dames- en Kinderconfectie.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters

„OLYMPIA-THEATER”

=O= ELITE BIOSCOPE =O=

PRINS HENDRIKPLEIN 3 = Telefoon 6295

SCHITTEREND PROGRAMMA van 20—26 April, o.m.:

DE WAARZEGSTER

(BOEIEND DRAMA VITAGRAPH)

Eerste akte Londen 1814 - Tweede akte Waterloo 1815 - Derde akte De Winter 1815—16

Lengte 1000 Meter. — Duur 1 uur.

NAAML. VENN. ELECTRISCHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO” = DEN HAAG

Verschenen de TWEEDE, GOEDKOOPE DRUK van:

Door Duisternis tot Licht

GEILLUSTREERD

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

INGENAAID f 2.40.

GEBONDEN f 2.90.

DE EERSTE DRUK, DIE IN JUNI 1911 VERSCHEEN, WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

=: UITVOERIG PROSPECTUS WORDT OP AANVRAAG FRANCO TOEGEZONDEN. =:

Voor Mech. ZONSCHEMEN,
ROLLUIKEN,
MARQUIZEN,
JALOUSIEËN,
Serredekkingen,
enz. enz.

is beslist het **Wagenstraat 90, DEN HAAG.**
BESTE ADRES

Op 13 Int. VAKTENTONSTELLINGEN steeds met
goud bekroond Hoogste onderscheiding GRAND PRIX.

H.H. Architecten en Aannemers verzuimen niet aan dit
adres prijsopgave te vragen zijnde soliedst en goedkoopst.

VAN SEVENTER & PALUDANUS
Vlamingstraat 21,
DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het
goedkoopst adres voor
Heerenkleeding naar maat.
SPECIAAL ADRES voor Uitrustingen.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”

LAAN v. MEERDERVOORT 187

Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

Plat du Jour à f 1.—.

Diners vanaf f 1.50.

Uitzending van allerlei Schotels
en Gebakken met verhooging van
: : bezorgloon. : :

WAT

brengt ieders belang mede bij de aanschaffing van HEEREN- en KINDERKLEEDING?

DAT

men onberispelijke coupe, soliede stoffen en prima afwerking

KRIJGT VOOR DEN LAAGSTEN PRIJS.

HET AANGEWEZEN ADRES DAARVOOR IS EN BLIJFT

LIJNKAMP's KLEEDINGMAGAZIJN

GROENMARKT, HOEK NIEUWSTRAAT, TEGENOVER HET STADHUIS.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Neder-
land: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk
belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

HOTEL-RESTAURANT SANTOSA.

Telefoon 1896. - 's-GRAVENHAGE.

Indisch Restaurant PIEPER BAARS

PRINS HENDRIKPLEIN 3a, 3b, 4.

Plat du Jours vanaf f 0.80.

Diners vanaf f 1.—.

Uitzending van alle gerechten
en Diners.

Aanbevelend:

L. HANNEMANN, Eigenaar.

O. C. L. VOSVELD, Opticien, Hof-, Rijks- en Gemeenteverancier - KORTE POTEN 42. - Telefoon 3957 - 's-GRAVENHAGE.

GELIEVE S.V.P. OP NAAM EN WOONPLAATS TE LETTEN.

Specialiteit in Gouden Brillen en Pincenez, Barometers, Thermometers, Veld-, Theater- en Marinekijkers, Breukbanden, Buikbanden en verdere instrumenten. — Maatnemen en aanleggen v. Dames geschiedt door vrouwelijke behandeling.

Specialiteit in ANATOMISCHE MODELLEN.

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

Speciaal Magazijn van PARAPLUIES, PARASOLS EN CAS en WANDELSTOKKEN.

MARGUÉRITE (Wett. Ged.)

CORNS. WASSENAAR, Zoutmanstraat 29, tusschen Piet Heinstraat en Prins Hendrikplein, 's-GRAVENHAGE.

Eigen atelier voor overtrekken en repareren. Telefoon HAAG 1647.

A. VAN MEURS v/h. **R. TUIJT**

Piet Heinstraat 18 :: 's-GRAVENHAGE
TELEFOON 1784

COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ - DECORATEUR
BEDDENMAKERIJ - STOFFEERDERIJ
en VERHUIZINGEN.

GROBBE = COMESTIBLES.

Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage,	} Maleisch } Javaansch } gediplomeerd. } Soendasch } } Atjehsch. }
A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	} Maleisch.
W. F. H. EPKE, 2e Schuijststraat 43, 's-Hage,	} Javaansch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST Afdeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdaete middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch, Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee jonge dames voor Gouvernante naar Indië, waarvan eene H-acte heeft.

Een juffrouw, oud 26 j., P. G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 2 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Beschikbaar voor de reis naar Indië drie zeebaboe en een inl. manlijke bediende.

Twee jonge dames voor kinderjuffrouw naar Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zo nodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

Een geg. Ond.-Officier O.-I. L. voor eenig administratiewerk, geldinkasseeren, magazijnmeester.

Rene Dame voor zanglessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Twee bekwamelinnennaasters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene jonge dame om tegen vergoeding passagekosten gedurende de reis naar Indië toezicht op kinderen te houden.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats: